

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ul. 5. - Telefon 31-25, 31-26.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.

Računi pri pošt. ček. zavodu: Ljubljana št. 17.749.

ZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje
iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno L. 12.—,
za inozemstvo pa L. 20.—

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

Dve veliki ofenzivi na vzhodu

Na severnem bojišču nadaljuje nemška vojska operacije za obkolitev Leningrada — Boji vzhodno in južnovzhodno od Smolenska — Hud pritisk nemških motoriziranih sil ob Bugu

Stockholm, 14. avg. d. Položaj na vzhodni fronti se razvija še vedno v znamenju dveh velikih nemških ofenziv na severu in na jugu. Vse kaže, da so nemške sile opustile namero, da bi na področju med Peipskim in Ilmenskim jezerom prodrele proti Leningradu in da so se odločile udariti južno mimo Ilmenskega jezera proti Bologoj, važnem železniškem križišču na progi Leningrad—Moskva, da bi tako Leningrad odrezale od njegovega zaledja. Na jugu pa kaže najnovejši razvoj nemških in zavezniških sunkov, da se je ves pritisk presmeril proti Odesi in Nikolajevu ter da je v smeri proti Kijevu nekoliko popustil.

Na finskem bojišču so se zopet obnovile hude borbe vzhodno od Ladoga jezera. Finske sile izvajajo močan pritisk na Keks-holm in dalje proti jugovzhodu vzdolž jezera, na drugi strani pa so po informacijah iz Helsinkov na področju vzhodno od Ladoga finski prednji oddelki dosegli tudi v neposredni bližini Onega jezera progo iz Leningrada v Murmansk, jo presekali in prodrli vse do obale Onega.

Na baltiskem odseku bojišča so se nemške oklopne sile, ki je vzdolž šelona prodre do Ilmenskega jezera, obrnile namesto proti severovzhodu okrog jezera proti jugovzhodu in prodrele do Stare Ruse, kjer so se večeraj razvlele izredno hude borbe. Nemški pritisk je tam zelo močan. Od Stare Ruse je v ravni smeri proti vzhodu preko Valdajskih gričev kakih 150 do 160 kilometrov do Bologoje, ki je izredno važno železniško križišče na progi iz Moskve v Leningrad. Čim bi Nemcem prodor do Bologoje uspel, bi bila usoda Leningrada zapčena.

Na osrednjem bojišču so se borbe preslele že precej na vzhod in jugovzhod od Smolenska. Tudi tam so se zopet razvlele srditi spopadi. Zanimivo je, da se sedaj, kakor že večeraj v Londonu, tudi v Moskvi končno priznalo, da so se Rusi že pred nekaj dnevi umaknili iz Smolenska. Tukajšnji krogi pripominjajo, da mora biti nekaj dni v Kremžu zelo raztegljiv pojem, ko je vendar iz verodostojnih nemških virov že znano, da je Smolensk padel natanko pred 29 dnevi.

V Ukrajini izvajajo nemške oklopne in motorizirane sile slej ko prej izredno močan pritisk od Bjele cerkve proti jugu in zlasti preko Umanja ob desni strani Buga proti Černomu morju, odnosno proti Nikolajevu. Na levi strani Buga pa se na področju pri Balti, sredi med Bugom in Dnestrom, nemške, romunske in madžarske sile družijo v navalu na odesko nižino.

Da bi vsaj nekoliko zmanjšali pomen najnovejših nemških uspehov na severnem odseku bojišča, se v Moskvi še zmerom poslužujejo izmišljenih propagandnih trditvev o uspehih ruskih pomorskih oboroženih sil v Finskem zalivu. Tako je baje neka sovjetska podmornica potopila na Vzhodnem morju nasprotnikovo 15.000-tonsko petrolejsko ladjo. V Berlinu opozarjajo glede teh in drugih podobnih vesti, kakor n. pr. o letalskih napadih na Berlin, da že same na sebi tako jasno pričajo o svojem propagandnem izvoru, da jih ni treba niti posebej demantirati. Kar se n. pr. letalskih napadov na Berlin tiče, ugotavljajo berlinski politični krogi, da so Berlin doslej le enkrat napadla sovjetska letala. V vseh drugih primerih pa jim niti od daleč ni uspelo približati se nemškemu glavnemu mestu. Isto velja tudi za podatke o sestreljenih in izgubljenih letalih. Tako skušajo v Kremžu svetu dopovedati, da so v torek sestreli 43, izgubili pa svojih 35 letal. Nasprotno pa je res, kakor je to DNB še posebej naglasil, da je bilo onega dne uničenih 184 sovjetskih letal, 121 v zraku in 63 na tleh.

Helsinki, 14. avg. d. Nemške čete, ki so v južni Ukrajini v zadnjem tednu prodrele od Umanja globoko v ukrajinski pas med Dnestrom in Bugom, pritiskajo še vedno z nezmanjšano silo na umikajoče se sovjetske vojske, ki se skušajo umakniti v enotoma po kopnem, deloma pa tudi z ladjami iz Odesa in Očakovja dalje proti vzhodu, kjer bo maršal Budjoni najbrže šele ob Dnepru polkušal organizirati novo obrambno črto. Na nemški strani igra zadnje dni posebno veliko vlogo letalstvo, ki skuša sovjetskim četam z uničenjem prometnih zvez onemogočiti umik in jih stisniti med obalo Črnega morja in Dneprom v novo uničevalno bitko. Tudi v severni Ukrajini, kjer ima nemška ofenziva smer proti Kijevu, so posamezni nemški motorizirani oddelki ponovno napredovali proti vzhodu in se že močno približali Dnepru.

Na osrednjem frontnem odseku se položaj vzhodno od Smolenska, čigar padeč priznava sočnoje sovjetsko uradno vojno poročilo, ni bistveno izpremenil. Borbe se nadaljujejo v velikem obsegu. Nemški ofenzivni klin, ki se potiska med leningrajskim in osrednjim frontnim odsekom južno od Ilmenskega jezera zmerom globlje med Vorosilovo in Timošenko armije, je prodrl že preko mesta Staraja Rusa na jugu od Ilmenskega jezera. Na tem področju se bijejo ogrožene borbe, ker se sovjetsko poveljstvo zaveda velike nevarnosti, ki bi jo pomenil nemški prodor.

Na leningrajskem operacijskem področju večeraj prav tako ni prišlo do večjih izpremenb in se nadaljujejo borbe tako na

estonskem frontnem odseku kakor tudi na Karelski ožini od severozapadnem delu Ladoga jezera.

Uničeni sovjetski oklopni vlaki

Berlin, 14. avg. s. Na vzhodni fronti je nemško topništvo uničilo dva sovjetska oklopna vlaka v bližini prvih črt dne 12. avgusta. Treh oklopni vlak so uničila nemška strmojavna letala na finski fronti.

Moskva priznava izpraznitev Smolenska

Helsinki, 14. avg. d. Današnje sovjetsko uradno vojno poročilo, ki je bilo objavljeno v Moskvi v noči na četrtek, priznava padeč Smolenska. Poročilo pravi, da so sovjetsko-ruske čete evakuirale Smolensk, ki je v razvalinah.

Ameriški listi o položaju v Ukrajini

New York, 14. avg. d. Svojnji newyorški listi objavljajo obsežna poročila o nemškem napredovanju v Ukrajini, kar dokazuje, da si zdaj tudi ameriški tisk ne upa več zapirati oči pred stvarnimi dejstvi. Vsi sročnji listi objavljajo deloma tudi pod zelo velikimi naslovi, da nemške čete naglo napredujejo južno od Kijeva ter da je Odesa pred popolno obkolitvijo. Nekateri listi tudi javljajo, da je treba pričakovati skorajšnjega padca ukrajinske prestolnice Kijeva. Posamezni listi posnemajo informacije agencije Associated Press iz Londona, v katerih je rečeno, da smatrajo britanski vojaški krogi sovjetski položaj v Ukrajini za zelo nevaren. Posebno kočljiv pa je položaj sovjetsko-ruskih čet okrog Odesa. Po mnenju teh britanskih krogov se Nemcem nudi možnost, da sovjetsko-ruske oddelke na tem področju popolnoma odrežejo od ostale ukrajinske

Na Pacifiku tišina pred viharjem

Japonska se ne bo vdala pritisku tujih sil

Tokio, 14. avg. u. Zastopnik vladnega informacijskega urada Hiraida je novinarjem snoči izjavil:

Sedanji položaj je prav podoben tišini pred nevihto. Ko bodo Japonci prišli do meje svoje potrpežljivosti, bo nastala eksplozija. Japonska ne bo klonila pod pritiskom tujih sil, ki podcenjujejo japonsko moč. Ta pritisk lahko povzroči nesrečne posledice. Opozorila ameriškega poslanika Josefa Grewa in angleškega poslanika Roberta Craighieja niso spremenila položaja in stvarno ni onih resnih znakov, ki jih je omenil angleški veleposlanik.

Pri vsem tem pa tokijski politični krogi menijo, da položaj še ni skrajno kritičen. Ti krogi sodijo, da bodo Zedinjene države in Velika Britanija v primeru nadaljnjih japonskih pobud umaknile svoje konzularne zastopnike iz Japonske. Če pa Japoncem uspe pridobiti večji vpliv na Siam, bodo rade volje tvegali ta demokratski ukrep.

Kar se tiče Rusije, je poslužbeno glasilo japonskega zunanjega ministrstva »Times Advertiser« objavilo zanimiv članek, v katerem beleži med drugim, da je tako zvane obmejne incidente v Mandžuriji pripisati le preveliki vnemi obmejnih straž, ki ne vedo natančno, kje je prav za prav meja. Japonska in Rusija, pravi list, opravljata svoje posle v ozračju mirnega zaupanja in v duhu medsebojnega prilagod-

vanja. Vsaka zase je angažirana na različnih točkah. Poekus, da bi se zanesel razdor in nezaupanje med njiju, pomeni le umetno povečanje težav, s katerimi se mora svet boriti.

Nemško vojno poročilo

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 14. avg. Vrhovno vojno poveljstvo je objavilo danes naslednje poročilo:

V Ukrajini je bila v nadaljnjem neprestanem zasledovanju po nemških in romunskih četah dosežena obala Črnega morja med Odeso in izlivom reke Bug.

Na ostali fronti potekajo operacije po načrtu.

Letalstvo je večeraj prizadelo hude udarce transportnim ladjam, ki so bile na obali pred Odeso in Nikolajevom pripravljene za beg sovjetskih čet. Uničilo je dva transportna parnika s skupno 14.000 tonami in hudo poškodovalo pet drugih velikih parnikov.

Na angleški obali so dosegla večeraj letala, ki so bila poslana zaradi oborožene izvidniške službe, v nizkih poletih bombe zadetke v neki železarni južno od Whidbyja in v preskrbovalnih obratih mesta Sunderlanda.

Mornariško topništvo je sestrelilo dve, eden izmed stražnih čolnov pa eno angleško bojno letalo.

V severni Afriki so uničila bojna letala velik del angleškega municijskega skladišča pri Tobruku.

V Sueskem prekopu so nemška bojna letala zadnje noč napadla angleška letalska oporišča.

Bojne delovanja sovražnika nad nemškim ozemljem ni bilo niti podnevi niti ponoči.

Ukinitev japonske plovbe v Ameriko

Tokio, 14. avg. u. »Niči-Niči« poroča, da so japonske paroplovne družbe v New Yorku zaprle svoje urade in da se bo vse njihove osebe vrnilo na Japonsko. Od 1. septembra dalje pa bo po vsej Koreji prepovedano predvajanje ameriških filmov.

Ameriški izvoz orožja v pacifiške dežele

Tokio, 14. avg. u. Trgovinski list »Kugai Šogio« je objavil zanimive podatke o ameriškem izvozu orožja v dežele na Južnem morju. Izvoz orožja v te dežele se je v zadnjem letu povečal za 150 odstotkov. Zedinjene države in Avstralija, Novo Zelandijo, Birma, Malezijo in Hongkong sploh ne pošiljajo ničesar več razen orožja. V prvih štirih mesecih se je izvoz orožja na Daljni vzhod povečal takole: za 50 odstotkov v britansko Indijo, za 56% v Hongkong, za 139% v Birma in za 238% v Malezijo. Zedinjene države so iz teh dežel uvozile za 90.7 milijona dolarjev surovin.

Atentat na japonskega ministra Hiranuma

Atentator ga je s kroglo iz revolverja nevarno ranil na tilniku

Sanghaj, 14. avg. d. Po davi dospeli brzojavki japonske službene agencije Domei je bil na barona Hiranuma, ministra brez portfelja v sedanji Konojevi vladi, izvršen atentat. Baron Hiranuma je bil od krogle iz revolverja ranjen na vratu. Atentator je bil aretiran.

Tokio, 14. avg. (Domei). O atentatu, ki je bil izvršen na ministra barona Hiranuma, so se izvedele še naslednje podrobnosti: Atentator, 30letni Našiko Ihijama, je kratko pred 8. jutraj (lokalnega časa) zaprosil za sprejem pri ministru Hiranumi. Med razgovorom je atentator nenadoma potegnil iz žepa revolver in ustrelil na ministra, ki ga je krogla ranila na zatilniku. Minister baron Hiranuma, ki je imel posebno velik vpliv na desničarske skupi-

ne, je ponekod veljal za zagovornika izrazite nacionalistične smeri, v resnici pa je bil nacionalni konservativec in je v tem svojstvu deloval kot dober regulator, ki je zavril razne pretrane politične tendence. Hiranuma je bil ponovno član raznih japonskih kabinetov, višek svoje politične kariere pa je dosegel l. 1939, ko je kot naslednik prvega Konojevega kabineta sestavil novo vlado. Predsednik vlade je ostal nato do 29. avgusta l. 1939, ko je njegova vlada padla največ zaradi podpisa nenapadne pogodbe med Nemčijo in Sovjetsko unijo.

Stanje barona Hiranume je precej resno. Mikado je poslal k njegovi bolniški postelji svojega osebnega zdravnika dr. Tukavo Matsenaga, da preišče njegovo stanje.

Šest letalskih napadov na Čungking

Sanghaj, 14. avg. d. Japonsko letalstvo je večeraj šestič po vrsti napadlo Čungking. Večje število japonskih bombnikov je zasulo razne važne objekte z velikim številom rušilnih bomb. Med drugim je bil uničen tudi tako zvani »novinarski hotel« v Čungkingu, v katerem so stanovali predstavniki tujih listov in poročevalskih agencij. Letalski alarm v Čungkingu je trajal 70 minut.

Tokio, 14. avg. s. Iz nekega oporišča japonske vojske v osrednji Kitajski se doznava, da so letalske sile izkoristile ugodne vremenske prilike ter bombardirale in potopile na reki Jancec več transportov orožja in municije čungkingške vlade v pasu Kvejkova, 80 km od gore Sang v pokrajini Hupei. Japonska letala so razen tega potopila 1600 ton kitajskega brodovja v pasu Patung. Vsa japonska letala so se vrnila na svoja oporišča.

Obnovite naročnino!

Nočni letalski napad na Malto

Letalski napadi na Tobruk — Torpediranje dveh velikih parnikov na Atlantiku

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 14. avgusta naslednje 436. vojno poročilo:

Ponoči na 11. t. m. so naša letala bombardirala letalska oporišča na Malti.

V severni Afriki je letalstvo osi opetovano obstreljevalo utrbe pri Tobruku ter povzročilo požare in silovite eksplozije. Bombardiralo je tudi z uspehom dva sovražna torpedna lovca, ki sta plula ob Mar-marški obali.

Na vzhodu Solluma so druga letala napadla znatne množice britanskih mehaniziranih sil ter so uničila mnogo oklopnih voz.

Sovražnik je izvršil polete nad Derno, Bardijo in Tripolis.

V vzhodni Afriki je naše topništvo v odseku Kulkuaberta zadelo in s svojim obstreljevanjem razbilo neko sovražnikovo taborišče.

V ostalih odsekih so bili spopadi v našo korist.

Britanska letala so ponovno napadla Gondar.

Podmornica pod poveljstvom korvetnega kapitana Giulija Chialamberta je torpedirala na Atlantskem morju dva velika parnika. Eden izmed njih z 8.500 tonami je bil potopljen. Druga podmornica je v Sredozemskem morju sestrelila letalo tipa Blenheim.

Skrivnostni sestanek Roosevelta in Churchilla

Spekulativne senzacije ameriškega tiska

New York, 14. avg. d. Newyorški listi objavljajo kot veliko senzacijo razne spekulativne napovedi o nekakšnih »zelo važnih napovedih«, ki bodo baje danes objavljene v Washingtonu. Lista »New York Times« in »New York Herald Tribune« celo naravnost napovedujeta, da je treba danes pričakovati objave posebnega vladnega komunikeja o odločitvah, ki sta jih baje sprejela predsednik Roosevelt in Churchill na svojih posvetovanjih »nekje na Atlantiku«. »New York Herald Tribune« ve nadalje poročati, da sta predsednik Roosevelt in predsednik britanske vlade na tej konferenci izdelala nekakšen splošni načrt za vzajemno politično delovanje na vseh frontah, ki so, ali pa šele bodo postale važne v bodočnosti. List ve nadalje poročati, da je bila konferenca predstavnikov Zedinjenih držav in Velike Britanije na otoku Islandu, ki so ga nedavno okupirale ameriške čete. Po informacijah »New York Herald Tribune« ameriška vlada Churchill ni dovolila, da bi smel potovati na Island z letalom, češ da bi bilo to potovanje preko Atlantika preveč nevarno. »New York Herald Tribune« pravi, da niti sam Roosevelt nima pravega zaupanja v ameriško patrolno službo, ki je bila organizirana za varnost zvez med Zedinjenimi državami in Islandom. »New York Times« napoveduje v daljšem članku, da bodo v Washingtonu »bržkone že danes uradno objavljene važne novice, ki se tičejo ameriške zunanje politike. V nasprotju z »New York Herald Tribune« pa sodi »New York Times«, da sta se Roosevelt in Churchill sestala nekje v Kanadi ali pa na Atlantskem oceanu. Pri tem sestanku naj bi po informacijah omenjenega lista prišlo do sporazuma glede raznih skupnih ukrepov, kako ojačiti blokado držav osti tako v Evropi kakor tudi na Daljnem vzhodu. Ta newyorški list pravi, da je verjetnost takega sporazuma danes bolj utemeljena kakor kdaj koli prej, dasi glede tega doslej še ni bila objavljena nikakršna uradna izjava niti z ameriške niti z angleške strani. Iz vsega pisane ameriškega časopisja se vidi, da vlada v Zedinjenih državah velika nervoznost zaradi skoraj popolne neaktivnosti Velike Britanije v sedanji fazi evropske vojne, ki naj bi bila vsaj po mnenju teh ameriških informatorjev danes bolj ugodna za Veliko Britanijo kakor kdaj koli prej.

New York, 14. avg. d. Davi je bilo javljeno iz Washingtona, da je bilo v Beli hiši sporočeno, da bo danes med 8.30 in 9. lokalnega časa izdana za tisk posebna uradna deklaracija. O značaju te deklaracije ne ve objava iz Bele hiše sicer ničesar povedati, pač pa sodijo v poučenih washingtonskih krogih, da bo ta uradna deklaracija v zvezi z zadnjimi akcijami predsednika Roosevelta.

Stockholm, 14. avg. d. Kakor je bilo zgodaj davi javljeno iz Londona, pričakujejo, da bo popoldne namestnik britanskega ministrskega predsednika Churchilla, Attlee, podal po radiu »važno izjavo«. Glede vsebine te izjave ne ve londonska vest ničesar povedati.

New York, 14. avg. d. Iz Washingtona poročajo, da so že štiri dni brez slihernega brzojavnega obvestila s krova jahte »Potomac«, s katero križari prezident Roosevelt nekje na Atlantiku.

Povratak kralja Jurija v Anglijo

Stockholm, 14. avg. d. Kakor poročajo iz Londona, se je na krovu britanske oklopnice »King George V« angleški kralj Jurij pravkar vrnil s tridnevne obiske pri angleškem vojnem brodovju, ki je po teš londonski informaciji na izvidniški vožnji po Severnem morju.

Odgoden obisk ameriških senatorjev na Islandu

New York, 14. avg. d. Sročnji newyorški listi prinašajo iz Washingtona vest, da je predsednik vojaškega odbora v senatu Reynolds izjavil, da je nameravala posebna komisija tega senatskega odbora odpotovati na Island, potovanje pa se je moralo začasno odgoditi, ker so se na Atlantiku pojavile ledene gore in ker ni bilo mogoče dobiti primerne ladje za transport.

Ameriška izvidniška služba na oceanih

Washington, 14. avg. u. Zvedelo se je, da bodo mornariške oblasti v kratkem ukrenile vse potrebno za organizacijo obsežne izvidniške službe na Them in na Atlantskem oceanu s pomočjo zrakoplovov in letal. Ameriški zrakoplovi in letala bodo morali nadzirati ves promet tujih la-

dij ter iskati mine. Ze sedaj grade okrog 20 manjših zrakoplovov, ki bodo oboroženi s strojnimi in globinskimi bombami. Razvijali bodo brzino po 80 milj na uro in njihov akcijski radij bo znašal 2000 milj.

Stavke v ameriški vojni industriji

New York, 14. avg. d. Kakor poroča agencija Associated Press iz Washingtona, vlada v ameriškem vojnem ministrstvu velika vznemirjenost zaradi vedno večjega števila stavk v ameriški vojni industriji. Do večerajšnjega dneva je bilo javljenih 30 stavk, v katerih je udeleženih 25.400 delavcev po raznih tovarnah, ki delajo za naročilo ameriške vojske. Še pred enim tednom je bilo stavkujočih v takih podjetjih samo 14.000. Kot posebno usodne se navajajo stavke v Curtis-Wrightovih tovarnah za propelerje, kakor tudi stavke v tovarnah v Pensilvaniji in Michiganu, kjer se izdelujejo orodni stroji, ki jih potrebuje letalska industrija.

Bolivijski nakupi orožja v Zedinjenih državah

La Paz, 14. avg. d. Bolivijska vlada se je odločila poslati v Washington posebno vojaško komisijo, ki naj bi v Zedinjenih državah nakupila vojna materiala, v prvi vrsti pa letala. V poučenih tukajšnjih krogih sodijo, da bo za nameravane nakupe vojne materiala izrabljen del 20-milijonskega dolarskega kredita, ki so ga Zedinjene države nedavno odobrile bolivijski vladi.

Novi ameriški krediti za pomoč Angliji

New York, 14. avg. d. Agencija United Press poroča iz dobro informiranih washingtonskih krogov, da bo kmalu po Rooseveltovem povratku v Washington ameriška vlada zaprosila kongres za odobritev kredita nadaljnjih 6 milijard dolarjev, potrebnih za izvajanje načrta za pomoč Veliki Britaniji. V vladnih krogih pripominjajo, da bo znaten del tega novega kredita porabljen za pošiljke živeža, dočim bo ostali del kredita služil za nakup novih vojni letal, predvsem težkih in srednje težkih bombnikov, kakor tudi vsakovrstne municije in topništva. V teh krogih izjavljajo nadalje, da je bilo iz prvega 7-milijardnega kredita za pomoč Veliki Britaniji dobavljeno Angliji in Kitajski za več ko 2 milijardi dolarjev vsakovrstnega vojne materiala.

Pomanjkanje jekla v Kanadi

New York, 14. avg. d. Po informacijah tukajšnjih listov iz Ottawe bo ustanovljen v okviru kanadske vlade poseben odbor za kontrolo nad kanadsko jeklarsko industrijo, kakor tudi nad tovarnami municije. Ustanovitev tega odbora dokazuje, da je tudi v Kanadi zavladalo silno pomanjkanje jekla za vojno industrijo. Odbor bo posloval do konca vojne in bo njegova glavna naloga oskrbovati kanadsko vojno industrijo z jeklom.

Iz mesta Trentona v Novi Škotski poročajo, da je v tovarnah »Trenton Steel Co« pričelo stavkati 1000 do 1500 delavcev. Ta velika kanadska tovarna je izdelovala granate za potrebe vojne mornarice.

Argentinski nakupi tujih ladij

Buenos Aires, 14. avg. d. Kakor poročajo s poučene službene strani, se je argentinska vlada odločila za nakup 15 trgovskih parnikov, ki so lastnina raznih vojnojočih se držav in ki so poiskali zavetja v raznih argentinskih lukah. Po teh informacijah se bo argentinska vlada zatekla k postopku prisilne razlastitve samo v takih primerih, ko z lastnikom te ali one trgovske ladje, ki jo vlada namerava kupiti, ne bi prišlo do sporazuma glede nakupne cene.

Mehika in washingtonska črna lista

New York, 14. avg. d. Kakor poročajo tukajšnji listi iz Mexica, je mehiški zunanji minister Padilla izjavil predstavnikom tiska, da nemška vlada ne namerava izpremeniti svojega stališča do proslule ameriške »crne liste«, na katero je postavila Amerika razna trgovska in druga podjetja v posameznih ameriških državah, dolžec jih, da delajo v korist držav osi. Kakor znano, je Nemčija zaradi te liste protestirala pri mehiški vladi prav tako kakor pri vladah nekaterih drugih ameriških republik.

Silni viharji v Argentini in Čilu

Velika opustošenja v mnogih mestih — 40 ljudi ubitih, mnogo ranjenih

Buenos Aires, 14. avg. d. Preko jugozapadne dela Argentine je včeraj divjal silovit vihar, ki je povzročil veličansko škodo tako na poljih kakor tudi v naseljih. Del žetve v severozapadnih argentinskih pokrajinah je uničen. Vihar je bil tako silovit, da je razkrival poslopja, ruval dreve in brzojavne drogove ter povzročil v nekaterih mestih silno opustošenje. Bat se je, da je bila povzročena neprecenljiva škoda.

Tudi iz čilske republike prihajajo vesti o neprestanih silovitih viharjih, ki že ves teden divjajo, zlasti v srednjem delu dežele. Nevhite z velikimi naliivi so povzročile v osrednjih čilskih pokrajinah velikansko opustošenje in so po doslej zbranih podatkih zahtevale 40 človeških žrtev, dočim je bilo nad 100 ljudi ranjenih. Veliko zmedo so viharji povzročili tudi v prometu. Mnoge železniške proge in ceste so bile od hu-

dournikov na več točkah porušene. Letalski promet v Čile je popolnoma ustavljen. Železniška proga, ki vodi preko Andov iz Čila v Argentino, je bila na več mestih pretrgana in so jo zasuli plazovi kamenja. Dihavilni deževje, ki je sledilo viharjem, je ponekod povzročilo velike poplave. Številna mesta so odrezana od okolice zaradi naraslih voda. Posebno velika škoda je bila ol povodnji povzročena v mestu San Fernando. Tu je moralo poleg gasilcev priskočiti na pomoč tudi vojaštvo. Brzojavne in telefonske proge so med mnogimi kraji popolnoma pretrgane. Veliko električno centralo, ki se napaja iz umetnega jezera v Vulkanski dolini, je narasla voda porušila. Promet na železniški progi med čilsko prestolnico Santiago in Liko Valparaiso, ki se je napajala z električno energijo iz te centrale, so morali zaradi pomanjkanja električne energije zmanjšati na minimum.

Letalski boji na zapadu

Stockholm, 14. avg. d. Kakor javljajo davi iz Londona, pravi jutranje poročilo britanskega letalskega ministrstva, da preteklo noč nemških letal ni bilo nad Anglijo. Nemški letalski napadi so po vsej priliki zastali zaradi tega, ker je nad zapadno Evropo, kakor tudi nad Anglijo, zelo slabo viharno vreme.

Angleška zagotovila Turčiji

Ankara, 14. avg. d. Zagotovila, ki sta jih podala v turškem zunanjem ministrstvu zastopnika Velike Britanije in Sovjetske zveze glede nedotakljivosti morskih očin Bospora in Dardanel, niso napravila v Ankari najboljše vtisa, marveč so prej zbudila neko nezaupanje turške vlade. Tako bi se vsaj lahko sklepalo po dejstvu, da je britanski poslanik v Ankari nato ponovno posetil turškega zunanjega ministra Saradzogla ter mu v imenu britanske vlade izročil uradno sporočilo, v katerem britanska vlada še enkrat izjavlja, da britansko-sovjetski skupni notni v ničemur ne izpreminjata veljavnih paktov o Bosporu in Dardanelu. Britanska vlada je čutila potrebo v tem dodatnem pismu izrecno naglasiti, da se mora skupna britansko-sovjetska izjava smatrati edinele kot potrditev obveznosti, ki jih nalaga obema državam v oktobru l. 1939 sklenjeni turško-britanski pakt.

Ankara, 14. avg. d. Angleško-sovjetski notni, s katerima sta vlii Velike Britanije in Sovjetske zveze dali Turčiji nekakšna zagotovila, da nameravata spoštovati teritorialno suverenost Turčije v pogledu morskih očin Bospora in Dardanel, sta v službenih turških krogih ostali brez pravega odmeva. Turško časopisje je britansko-sovjetski korak v Ankari zabeležilo edinele z objavo brzojav iz Londona, dočim s turške službene strani o britansko-sovjetskih zagotovilih ni bil izdan nikak službeni komunik.

New York, 14. avg. d. Po informacijah nekaterih ameriških listov iz Sofije se v bolgarski prestolnici trdovratno vzdržujejo vesti, da utegne v kratkem priti do izpremembe v turški vladi. Po teh informacijah utegne sedanji vladni predsednik Saidam odstopiti in bi v tem primeru prišel na njegovo mesto sedanji turški zunanji minister Saradzoglu. Zunanje ministrstvo bi po istih informacijah prevzel sedanji generalni tajnik v zunanjem ministrstvu Menemenzoglu ali pa morda turški poslanik v Berlinu Husein Zered. Te informacije ameriškega tiska pa so za sedaj brez vsakega službenega potrdila. Prav tako tudi ni mogoče dobiti kakšnega potrdila za informacije, da bo na predlog turškega generalnega štaba odrejena delna demobilizacija nekaterih letnikov rezervistov, ki so bili vpoklicani na službovanje meseca februarja.

Poslanik Papen odpotoval iz Ankare

Ankara, 14. avg. d. Kakor zatrjujejo v nekaterih tukašnjih dobro informiranih krogih, je nemški poslanik Papen odpotoval iz Turčije v Madrid. Glede ozadja potovanja Papena ni mogoče dobiti nikakih informacij.

Darlan francoskim oboroženim silam

Vichy, 14. avg. d. Francoski minister za državno obrambo, admiral Darlan, je na vse francoske vojaške sile naslovil dnevno povelje, v katerem pravi, da je ponosen na čast, ki ga je zadela s tem, da mu je maršal Petain poveril posle državne obrambe. Zagotavlja vsem častnikom in vojakom, da lahko računajo nanj v tem delu, kateremu se bo posvetil z vso odločnostjo, nepristranostjo, pravičnostjo in vnuem. Nato se Darlan v dnevnem povelju pokloni pred francoskim vojni zastavi in pred žrtvami, o katerih pravi, da niso padle zaman, ako bo Francija zopet obnovala. Spominja se nato vojnih ujetnikov in izraža priznanje za njihov patriotizem, ki so ga izkazali s svojo moralno in pogumom v minulih borbah. Nato poziva vse tri francoske armade na kopnem, na morju in v zraku, naj se ne puste od doživljaja poraza tirati in brez upje, marveč naj se poglobe v razmišljanje glede vzrokov in preteklosti storjenih napak, da se v prihodnosti ne bi ponovile. Opominja nato, da so vojaki poklicani med najboljše vrste delavcev za narodno obnovo in da se morajo pri tem delu ravnati po štirih geslih: časti, domoljubju, hrabrosti in disciplini, ker so te štiri stvari tudi glavne vodnice maršala Petaina samega.

Ameriške žene proti sodelovanju v vojni

Washington, 14. avg. s. Več sto žen iz New Yorka in New Jerseya dospelo v glavno mesto, da bi protestirale proti zakonu o razširjenju vojaške službe in proti politiki intervencije vlade. Žene so se zbrale na dvorščico senata, kjer jim je govoril senator Clark, ki je ugotovil, da je 80 odstotkov severnoameriške javnosti proti vojni. Ob tej priliki je žena senatorja Whellerja pozvala ameriške žene, naj podvojijo delo za rešitev Zedinjenih držav.

mačih krajev. Z javnimi nasadi in drugimi napravami je pomagal lepšati rodni Koločep, pa tudi ponosni Dubrovnik je bil deležen njegovih mecenarskih daril. Na Koločepu si je premožni veljal krasno urediti svoje rodno bivališče. Zadnja želja, da bi doma užival plodno jesen življenja, se mu pa žal ni izpolnila. S svojim velikim gospodarskim delom in s svojo zgledno domovinsko ljubeznijo si je Paško Baburica zagotovil traen, spoštovanja vreden spomin.

Občutno zmanjšanje izvoza iz Argentine

Buenos Aires, 14. avg. s. Ministrstvo za finance objavlja, da se je v prvih sedmih mesecih tekočega leta izvoz zmanjšal za 174 milijonov pezet ali za 16,9% v primeru z isto dobo v preteklem letu. V prvih sedmih mesecih tega leta je bilo izvoženih 3.336.000 ton ali 47,4% manj ko v isti dobi l. 1940.

Nova železniška zveza med Argentino in Bolivijo

Buenos Aires, 14. avg. d. Med zastopniki Argentine in Bolivije je bila danes sklenjena pogodba o skupni gradnji nove železniške proge, ki bo vezala Yacuibo s Santa Cruzom.

Japonski novinarji pri poglavniku Paveliću

Zagreb, 14. avgusta. s. Včeraj je poglavnik sprejel japonske novinarje, ki se mude na Hrvaškem. Njihov zastopnik ga je pozdravil in se mu zahvalil za gostoljubnost, ki so bili japonski novinarji deležni na Hrvaškem. Poglavnik se je zahvalil za pozdrav in je dejal, da so Hrvatje vedno gojili posebne simpatije za japonski narod. Hrvaška, ki je obmorska dežela, je po svojih mornarjih že davno spoznala veliki in močni japonski narod in njegovo lepo deželo. Izrazil je željo, da bi se medsebojno spoznavanje še povečalo.

Prepoved nošenja feredže na Hrvaškem

Zagreb, 14. avg. u. Oblasti so v zadnjem času ugotovile, da se je Kristo Bošković, ki je izvršil vrsto protizakonitih dejanj proti Hrvatim in muslimanom v Hercegovini, hrvatski policiji dolgo časa izmikal na ta način, da se je oblačil kakor muslimanske žene in da se je posluževal tudi feredže. Zaradi tega so se oblasti sporazumele z muslimani, da odslej muslimanske žene feredže ne bodo smele več nositi.

Gospodarstvo

Uveljavljanje italijanske carinske tarife

Z današnjim dnevom je odpravljena v Ljubljanski pokrajini bivša jugoslovenska carinska tarifa in stopi v veljavo italijanska carinska tarifa, kar bo zlasti v korist industrijskim podjetjem v pokrajini.

Carinska tarifa bivše kraljevine Jugoslavije, ki je bila doslej v veljavi v Ljubljanski pokrajini, predpisuje visoke zaščitne carine za industrijske surovine, predvsem v pogledu onega blaga, ki se je izdelovalo na ozemlju bivše kraljevine. Nadaljnje pobiranje carin po tej tarifi je skoro onemogočilo delovanje industrije v novi pokrajini ter je šlo v škodo gospodarstvu pokrajine, kar je povzročilo tudi brezposelnost delavstva.

Občni zbor Zveze industrijcev

V mali dvorani Trgovsko-industrijske zbornice je bil včeraj redni občni zbor Zveze industrijcev, ki se ga je udeležilo 43 članjenih podjetij. Predsednik g. Avgust Praprotnik je pozdravil navzočega predsednika Trgovsko-industrijske zbornice g. Čeca, nadalje predsednika častnega sodišča Zveze industrijcev dr. Frana Windischerja in g. Lavriča kot zastopnika Društva industrijcev in veletrgovcev.

Visokemu Komisariju za Ljubljanski pokrajino, ki kaže veliko razumevanje za delo industrije, kakor izpričujejo zlasti njegovi obiski v industrijskih obratih, je bila na predsednikov predlog poslana naslednja brzojavka: »Člani Zveze industrijcev, zbrani na današnji letni skupščini, vas prosijo, da sprejmete izraze njihovega spoštovanja in hvalečnosti za posebno zanimanje, ki ga posvečate prečim gospodarstvom vprašanjem Ljubljanske pokrajine.« Predsednik g. Praprotnik je se spomnil članov, ki jih je smrt ugrabila po zadnji letni skupščini. Preminuli so: Miloš Hribnik, Franc Batjel, Feliks Stare, Anton Tavcar, Franciška Goričarjeva, Viktor Goll in Cecilija Klimanekova.

V imenu Trgovsko-industrijske zbornice je zborovalce pozdravil predsednik g. Čec z željo, da bi zborovanje rodilo čim več plodov. Na kratko je opisal sedanji položaj industrije in se dotaknil tudi vprašanj, ki se tičejo plačilnega prometa. Izrazil je tudi priznanje lojalnemu sodelovanju med Trgovsko-industrijsko zbornico in Zvezo industrijcev, ki je nujno potrebno tudi za bodoče.

Predsednikovo poročilo

Predsednik g. Praprotnik je v svojem poročilu opisal gospodarske posledice vojne in razdelitve slovenskega ozemlja. Za številna podjetja, ki so bila na mah odrezana od dosedanjih dobavnih virov za surovine, je vprašanje preskrbe s surovinami povzročilo težke skrbi. Zveza je storila vse, kar je v njenih močeh, da se zagotove te potrebne surovine. Visoki Komisar posveča temu vprašanju vso svojo pozornost in je dal ponovno zagotovilo, da je v tem pogledu vse potrebno storjeno. Na odločujočih mestih obstoja želja, da se poslovanje naše industrije ne le ne okrne, temveč da se industrijska delavnost po možnosti še poveča.

Skupno s Trgovsko-industrijsko zbornico si Zveza prizadeva, da se omogoči vrnitev inventarja in ostalega premoženja, ki ga imajo nekatera naša podjetja na tujem ozemlju. V tem pogledu so bili v konkretnih primerih doseženi že pozitivni uspehi. Deloma je vzpostavljena blagovna izmenjava z Gorenjsko in Štajersko, od koder dobiva industrija nekatere važne surovine in pomožna sredstva. Obstojajo

nov; od tega odpade 36 podjetij na lesno stroko, 9 podjetij na gradbeno industrijo in industrijo gradbenega materiala, 11 podjetij na kovinsko industrijo, 15 podjetij na kemično industrijo, 15 podjetij na tekstilno industrijo, 10 podjetij na papirno in kartonažno industrijo, 14 podjetij na živilsko industrijo, 6 podjetij na usnjarsko in čevljarstvo industrijo itd.

Najmočnejše je zastopana lesna stroka, četudi je ostalo od 227 polnojarmerikov na ozemlju bivše Slovenije le približno 55 polnojarmerikov na področju Ljubljanske pokrajine. Po oceni lesnega odseka izdelajo žage na našem področju približno 210.000 m³ rezanega lesa igličarjev, medtem ko znaša storilna sposobnost za rezan bukov les okrog 60.000 m³ letno. Proizvodnja tramov znaša okrog 200.000 kubičnih metrov, proizvodnja celuloznega in jamskega lesa 150.000 m³, letna proizvodnja železniških pragov pa se cenj na 150.000 hrastovih in 250.000 bukovih pragov. Naša lesna stroka je bila v prvih mesecih prizadeta zaradi popolne stagnacije izvoza, ki je trajala več mesecev. Ker je izvozna kupčija zastala in se je prekinilo izplačevanje klirniških dobrometij, medtem ko so denarni zavodi ustavili vsako kreditiranje, so imela podjetja težave zaradi pomanjkanja obratnega kapitala. Ker spričo zadostne produkcije rezanega in tesanega lesa ni misliti na to, da bi moglo nastopiti pomanjkanje lesa se je vprašanje lesnega izvoza uredilo na ta način, da so bile po ukinitvi carinske meje določene za izvoz posameznih vrst lesa posebne kontrolne pristojbine, ki jih pobira carinsko ravnanstvo. Privatno določena nizka pristojbina za izvoz okroglega lesa je ogrozila preskrbo naših žag s surovino. Visoki komisariat je upošteval izpreminjavalne predloge, tako da sedaj lestvica kontrolnih pristojbin za les ustreza interesom lesne proizvodnje. Visoki komisariat je nadalje upošteval predloge glede ureditve trgovine z drvmi in je 31. julija ukinitel moňopolizacijo izvoza drv kakor tudi celuloznega lesa ter je od tega dne dovoljen neposredni izvoz drv in celuloznega lesa proti plačilu primerne kontrolne pristojbine.

Položaj gradbene industrije in industrije gradbenega materiala je v glavnem odvisen od razvoja gradbene delavnosti. Od 27 industrijskih opemak v bivši Sloveniji jih je na področju Ljubljanske pokrajine ostalo 7. Ker je odpadla prej občutna konkurenca vojvodinskih opemak, so izgledi za opemaksko industrijo ugodnejši. Industrija ostalega gradbenega materiala je imela v zadnjem času težave zaradi preskrbe s cementom. Z odredbo Visokega komisarija je odobrena carinska prostost tako za cement kakor tudi za apno. Seveda pa je industrija gradbenega materiala zaenkrat izgubila svoja tržišta na Spodnjem Štajerskem in Gorenjskem ter v Hrvaški.

V Ljubljanski pokrajini prihajata v poštev za preskrbo industrije s premogom le dva premogovnika, in sicer premogovnik Trboveljske premogokopne družbe in Kočevski ter premogovnik Bela Krajina v Cernomlju. Ostala dva majhna premogovnika imata le majhno dnevno produkcijo. Uvoz trboveljskega premoga je bil po postavitvi carinske meje obremenjen s carino v višini 115 din za tono. Visoki Komisar je pokazal polno razumevanje za oskrbo industrije s premogom in je sedaj vprašanje carine prostega uvoza premoga ugodno rešeno. Obenem je bil primerno znižan prispevek za sanacijo bratovskih skladišč.

Kovinska stroka občuti zlasti pomanjkanje surovin, ker so velika železarska podjetja ostala na ozemlju, ki ga je zasedla nemška vojska. Navzlic obstoječim težavam je uspelo zagotoviti industriji pločevinaste embalaže primerne količine surovin v Kraljevini Italiji.

Kemična industrija je na ozemlju Ljubljanske pokrajine dobro zastopana. Boriti se mora le s težavami pri oskrbi surovin in je tudi glede prodajnega področja navezana na inozemstvo, odnosno na kraje izven Ljubljanske pokrajine. Medtem je uspelo zagotoviti za kemično industrijo dobavo nekaterih surovin, med drugim boksita iz Italije. Prav tako so zaključene dobavne pogodbe za uvoz znatnih količin kosti in megre za izdelovanje kleja in kostne moke iz Hrvaške.

Kartonažna in knjigoveška industrija občuti okolnost, da nimamo v Ljubljanski pokrajini nobene tvornice lepenke in kartona.

Od 27 usnjarskih in čevljarških tvorniških obratov v bivši Sloveniji je odpadlo na ozemlje Ljubljanske pokrajine šest tvornic. Ta stroka ima skrb zaradi dobave surovih kož. Od 82 tekstilnih podjetij v bivši Sloveniji pa je v Ljubljanski pokrajini 14 podjetij. Tudi živilska stroka ima težave zaradi preskrbe s surovinami. Za industrijo kavih nadomestkov je sedaj zagotovljen uvoz primernih količin surove cikorie iz Hrvaške, ki pa je obremenjena z visoko carino.

Oskrba s surovinami

Obširno se poročilo bavi z vprašanjem preskrbe industrije s surovinami. Glede ureditve prometa s surovinami kožami bo Visoki Komisar v najkrajšem času izdal naredbo, ki bo upoštevala predloge in interesov. Visoki Komisariat posveča vprašanju surovin svojo posebno pozornost in prizadevanje, da se zagotovijo industriji vsaj one količine surovin, ki so potrebne za sedanji skrbeni obseg obratovanja, skusa pa omogočiti še večjo izrabo storilne možnosti. Zveza industrijcev je o potrebi surovin priredila anketo in je ugotovila, da znaša približna letna potreba industrijskega premoga 121.000 ton, boksita 17.000 ton, kaolina 2500 ton, cementa 2200 ton, celuloze 7800 ton, lesovine 3900 ton, kartona 1250 ton, papirja 2200 ton, megre 4800 ton, melase 4500 ton, surovih kož 5000 ton, strojilnih ekstraktov 5900 ton, železne pločevine 2400 ton, železne žice 1500 ton itd. Visoki Komisariat je v vprašanju surovin stopil v stik s pristojnimi centralnimi mesti v Rimu, Zveza industrijcev pa je elaborat o potrebnih surovinah predložila neposredno Industrijski konfederaciji v Rimu, ki ima važne naloge v zvezi z razdelitvijo surovin. Olajšanje pri oskrbi z inozemskimi surovinami bo nastopilo, čim bo na ozemlju Ljubljanske pokrajine uveljavljena italijanska carinska tarifa, ki predvideva za polizdelke in surovine, kolikor niso sploh carine proste, le zmerne in znosne postavke.

Plačilni promet

Poslovno poročilo se nato bavi z vprašanjem kontrole cen in z vprašanjem plačilnega prometa. Na podlagi sporazuma od 14. maja se je obnovil trgovinski pro-

met z ozemljem, ki ga je zasedla nemška vojska, in sicer v omejenem obsegu. Sklenjen je tudi trgovinski in plačilni sporazum s Hrvaško. Mnoga podjetja našega področja imajo še znatne terjatve iz naslova blagovnih dobav izven Ljubljanske pokrajine, ki so jih izvršila še pred zasedbo. S pismeno anketo je zveza ugotovila, da znašajo te terjatve (ne upoštevajoč obveznosti) iz starega italijansko-jugoslovenskega kliranga 12,5 milijona din, iz nemško-jugoslovenskega kliranga 4,2 milijona din, na bivšem jugoslovenskem ozemlju izven Ljubljanske pokrajine 148,4 milijona din in v ostalih državah 2,8 milijona din. Vprašanje terjatev nasproti italijanskim uvoznikom, ki fakturnih zneskov še niso vplačali v klirang, je bilo urejeno na ta način, da bodo te terjatve neposredno izvršile plačilo našemu upniku. Težave pa še obstoje v onih primerih, ko je italijanski kupec blago že plačal v klirangu, našemu izvozniku pa bivša Narodna banka zaradi vojnih dogodkov protizneska še ni izplačala.

Stiki z italijanskimi gospodarskimi organizacijami

Še pred ustanovitvijo Ljubljanske pokrajine je Zveza industrijcev navezala stike z italijanskimi gospodarskimi organizacijami. Dne 27. maja je zvezo oficijelno obiskal generalni ravnatelj Fašistične konfederacije industrijcev iz Rima prof. Balala, tajništvo pa je ponovno obiskal comm. Blais, inspektor navedene konfederacije. Zvezo so obiskali še drugi funkcionarji fašističnih organizacij, med njimi zlasti ravnatelj Fašistične organizacije lesnih industrijcev iz Rima gr. uff. Corrado Capuano in predstavnik interfederalnega komiteja v Rimu prof. Cantuti Castelvetri. V stalnih stikih je zveza tudi z uradom za gospodarska vprašanja pri Visokem Komisariatu, ki ga vodi cav. uff. dr. Scala, z uradom za izmenjavo in valute, ki ga vodi comm. Colombi in comm. dr. Pizzi, kakor tudi s korporacijskim inspektorjem dr. ing. Vittorio Mazeru, ki je od korporacijskega ministrstva dodeljen v službovanje Visokemu Komisariatu. V vprašanjih carinske službe pa je zveza v stikih z višjim inspektorjem comm. Gurrerijem, ki načeluje carinskemu ravnanstvu.

Ostala poročila

V nadaljnjem poteku občnega zbora je bil predložen računski zaključek za preteklo leto, ki predvideva za lansko leto 1 milijon din dohodkov in 821.500 din imovine brez rezervnega fonda v višini 500.000 dinarjev. Glede na zmanjšano število članov je odbor Zveze industrijcev bistveno nižaj proračun, ki znaša za leto 1941. 295.000 lir. Redni članski prispevki bodo skupaj z ostalimi članarini znašali 215.000 lir. Primanjkljaj, ki ga izkazuje proračun v višini 73.000 lir, se bo kril iz imovine Zveze industrijcev.

Poročilo nadzorstva je podal g. Rudež in je občni zbor na njegov predlog odboru podelil razrešnico. V zvezi s proračunom je občni zbor sklenil povisati članske prispevke, in sicer tako, da se bodo dosedajni prispevki po tarifi plačevali v lirah, tako da bodo podjetja plačevala isti znesek v lirah kakor doslej v dinarjih. Občni zbor je še pooblastil odbor, da lahko zaradi uravnavanja proračunskega ravnotežja razveže službeno razmerje s posameznimi zvezinimi namestenci, kolikor bo to dopuščalo redno poslovanje.

Gospodarske vesti

— Oddaja olja na živilske nakaznice. Zveza trgovskih združenj se je glede na časopisno notico, v kateri se zahteva oddaja olja na težo, obrnila na Visoki komisariat s prošnjo, naj bi se količina olja naznačila tudi na živilskih nakaznicah na centilitre in na grame, kar je bilo tudi prvotno tako mišljeno, vendar se živilske karte v tem smislu niso popravile. Cena olju je v uradnem ceniku določena na litre in ne na kilograme in se olje od nekaj prodaja po količini in ne po teži. Pri oddaji olja na centilitre kupec ni denarno oškodovan, ker trgovci zaračunajo olje po uradno določeni ceni, ki velja za liter olja in ne za kilogram. Olja na drobno ni mogoče tehtati v tako majhnih količinah, ker bi bilo to preveč zamudno in bi si moral prodajalec za vsakim tehtanjem umiti roke in bi tehtanje tudi zamazalo tehtnico ter prodajalno mizo. V nobeni državi se olje na drobno ne prodaja na tehtnico, temveč na mero, le pri prodaji v sodih se olje prodaja na težo. Pri prodaji olja v majhnih količinah pa se olje tudi zameri ter se trgovci nikakor ne more okoriščati s kakim preostankom.

Z Gorenjskega

V Trzinu je umrl nagel smrti zadet od kapi 65letni Jože Toporiš Pogreba so se udeležili številni znanci in prijatelji. — Pod županovim predsedstvom so se te dni zbrali gasilci. Doslej so opravili tri vaje po novih nemških predpisih. — Tritedensko bivanje koroškega učitelstva je zaključeno. Poslovitev je bila v gostilni »Pri pošči«.

Za sadjarstvo in vrtnarstvo kažejo velike zanimanje nemški listi posebno pa »Kärntner Grenzruff«. Pravi, da je koroško sadjarstvo z Gorenjskim mnogo pridobilo, ker je tod kakih 700.000 sadnih dreves in 100.000 jagodnih grmičev. Glavna drevesa so jablane in hruske. Upoštevanja vredno je žlahtni kostanj, ki je zastopan s 30.000 drevesi. Pločnico vrtnarstvo je šele v početih razvoju. Vsekaror pa že zdaj rodi kakih 950 ha dobova. Plodna in pokrajinsko zelenjava in sadja. Plodna in pokrajinsko lepa deželica bo z novimi načini obdelave še mnogo pridobila. Zlasti prihodnje leto bo še mnogo več posajenega in posejanega kakor letos.

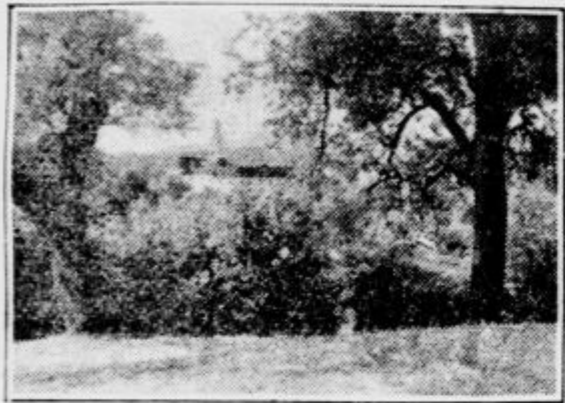
Nenadna smrt. Sportni učitelj in masér Franc Svetina z Jezerskega je bil začasno zaposlen v Bohinjski Beli Nedavno jutro se je kakor po navadi peljal na svojem kolesu na delo. Pri zadnjih blejskih hišah pa je nenkrat padel s kolesa in obležal mrtev. Zapustil je mater in hčerko.

Razpust komunistične stranke na Danskem

Kodani, 14. avgusta. s. V kratkem se sestane danski parlament. Razpravljal bo o osnutku zakona, s katerim bo komunistična stranka na Danskem proglašena za protizakonito.

Med pristavami v Metliki

Kdor je bil kdaj v Metliki pa se ni izprehodil med pristavami, ta posebna čara tega starodavnega mesta ne pozna. Pristave zajemajo jugozapadni obrobek mestnega področja in se vijejo in pretapajo po njem kakor zeleneče preproge. To so posestve in posestva starih in prastarih hiš, ki so v svojih pristavah imele dotok življenjskih pogojev in možnosti. Gospodari so bili ali mali trgovci ali obrtniki. Toda ne eno ne drugo ni zadoščalo za preživljanje in obstanek rodov. Treba je bilo k temu še nekaj priložiti, pristavit, da sta bila hiša in kašča vsaj prilično založena od žetve do žetve. Tako je tudi danes.

Metlika od južnovzhodne strani

Pristave seka velika cesta od Novega mesta preko Bočke proti Karlovcu. Vanjo se izteka pri Korenovem križu pot iz Semiča, kjer se loči odcetek do ceste v Črnomlju. Na tem ustju že zagledaš prašno sivino cestnega vzpona, ki veselo teče proti Kolpi, da se tukaj prevrže preko mostu na hrvaško stran. Še včeraj je bilo tako, da so dnevno tod nemoteno prehajale kume in donašale svojim stalnim odjemalkam v mestu prebitke svojih domov, nakupile za iztržene novce, česar jim domače selo ne more nuditi — pa so se spet odpravile pod rodni krov. Ali pa so kosci, ženice in mlatiči prihajali na delo, spotoma z glasno in lepo ubrano narodno pesmijo spremljajoč svoj dohod in povratek. Polnih štiri sto let in še več je trajal ta »bratski zagrljaj«, ki je v obojni korist prižemal druge k drugim. Danes je onkraj mosta zapornica, ki trdo velevala: Živa reka — stoji! In reka stoji.

Božakovo nad Kolpo, belokrajinski Bled

Vsak gospodar se potrudil, da mu je vsako leto pristava skrbno obdelana. Tam stoji njegov pod (skedenj) in njegov kozlec (ne kozolec!). Nekateri imajo tod tudi svoje hleve, in še nekoliko čebelnjakov je ondi razpostavljenih v sončne valove, ki pregrevaljo zemljo, človeka in žival od zore do mraka. V sončnih valovih migotajo zlate iskricke — čebelnice — ki jim dajejo pašo črešnje, jablane, hrške, akacije, kostanj, buče, ajda, cvetovi vseh vrst trav, grmičev in dreves. A vsa ta paša je bolj skupuska, ker je zemlja trda in plitka, vendar tako dobrotna naša in svojska, da je ni enake na svetu.

Le stopi z menoj, popotnik, po teh stezicah, ki se rjave vijejo med pristavami! Ob ranem jutru pojdi, ob velikem poldanu, za večernega mraka, če hočeš! Zmeraj je tukaj lepota! Zmeraj je vse tiho in mirno, da čuješ vsak zamah kokišnih kril, vsak plehet sinice, ščinkavca, kosa, vsak udarec žolne, vsako postolko čuješ, kako melje v zraku nad teboj. Čuješ lajež psov čurvarjev in klatežev. Celo roso bi zjutraj čul, kako se pozibava na bilki, in čul bi poljub sončnega žarka, ko se zvečer posavlja od nje. Vse je tako mirno in tiho, da bi skoraj čul, kako raste trava in kako se napenja žaba, da zdajci zagleda svoj rega-rega, kvak-kvak! V ta mir in v to tiho, ki se pretakata med pristavami kot vseždravilni balzam, udarja snovanje, vrenje in šumljanje zemlje in neba — tako da prevržejo zapornica vendarle ne ustavi živih reke — kaj živo življenje vzlic vsemu teče, kipi in hrumi naprej in naprej!

In kogarkoli srečaš spotoma, vsak ti da prijazno besedo. To so gospodarji ali njihovi svojci. Oboroženi so z motikami, kosami, srpi, s cepci, z grablami — na vojno gredo, da izvojujejo svojo pravico: iz zemlje kruh, iz znojja začimbo, iz žulja priboljšek, iz napora

Sy. Rok

počitek! Gredo sami ali pa se peljejo v košu na vozu, ki ga vlečeta volička, tako vdana v usodo, kakor da se ju vse to trudno, veliko, skopo, radostno in otoplo prav nič ne tiče, čeprav bi morala vedeti, da pomenita gospodarju glavnicu s stoočstnimi obrestmi. Žival je ponižna in skromna kakor človek.

Med pristavami zdaj in zdaj taborigo cigani — najbolj brezskrbni ljudje na svetu. Zdaj jih ni tam, zdaj so na letovanju: kje v globoki lozi, v stelnikih ali pa so se oddmaknili kam dalje, da drobne kamenje za nasipavanje cest. Pozimi caruje Hudočičev rod v svoji leseni palači na Svržakih. Na rebrih svojega kljuseta bodo zopet lahko »brundice kovalci«, tako so vsi izstradani, vendar zmeraj po svoje pošteni in lenobni.

Nad pristavami pa stoluje sveti Rok. Sestnajstega avgusta je njegovo prošenje. Ob njegovi cerkvi so razvrščeni grobovi — tu imajo Metličani svoje poslednje zavetje. Na Rokovo je pri njem vse polno obiskov. Zaobljubljeni prihajajo, da si izprosijo leka za odprte telesne in duševne rane. Mnogo je med njimi grko-katolikov, ki imajo trdno vero v čudotvorno svetlobo moč. Z golimi koleni drsajo po pesku okrog cerkvice, a molitve jim tiho šepčejo: Gospodin pomiluj!

Pred cerkvico stoji naslednje delo Metličana pokojnega mojstra Lojzeta Gangla (1859—1935): Kristus — osamel npopotnik. — Gangl je to veličastno mojstrovino izdelal v Pragi, kjer je živel petnajst zadnjih let. In ko je odločil dleto, je izdihnil. V tem spomeniku vseh trepih in usmiljenja vrednih živi mojstrov plemeniti stvariteljski duh, njegov pepel pa počiva v grobu Ganglovega rodu. Domaca zemlja je tako izpolnila poslednjo njegovo željo.

Ko se razgledamo po okolici, ki se v širokem pasu širi od Gorjancev in Semiške gore do hrvaškega grčevja, vidimo ob njem nasejane bele vasice: Vovodino, Drašče, Rosalnice (Tri fare), Božakovo, Kamanje... Kdo bi jih vse zajel z enim pogledom, ko je toliko bleščeve razlite vse naokolo. Beseda molči, samo pogled vidi in razume čudovito lepoto!

Sosed svetemu Roku je unijatski božji hram blagovestnikov sv. Cirila in

Metoda, ki gledata z zelega podolja v skaloviti Zumberak, kjer je tekla zibelka našim sosedom Bračnikom, Smiljaničem, Zivkovičem, Sekuličem, Milčevićem, Hranilovičem, Carom, Markarjem. Povezani so z Metliko in isto sožitje že od leta 1530. Mnogi od njih že desetletja stalno bivajo v Metliki.

Ko se zdaj na povratku bližamo Metliki, se ustavimo ob cerkvi sv. Marčarja, ki šteje že 600 let starosti. To cerkvico zdaj prezidavajo za muzej. Izpred nje zagledamo proti vzhodu drugo skupino pristav. Ta skupina je manjša od one, ki smo jo pravkar obhodili. Te pristave prehajajo vzhodno na vinorodno Veselico, ki pa naj jo obiščemo kdaj pozneje, da ji prinesemo svoj poklon in pozdrav. Saj bo kmalu grozdje zrelo, in morda začujemo takrat pesem trgačev, ki nam bo — pol vesela in žalostna pol — vrnila poklon za poklon in pozdrav za pozdrav: majolico kipečega grozdnega soka! Rastislav.

Ganglovo poslednje delo: Kristus, osamel npopotnik

Velika cestna dela na Dolenjskem

Številni odročni kraji dobe stik s tržišči

Pretekli teden je bil v »Jutru« objavljene program vseh javnih del, ki se bodo vršila v Ljubljanski pokrajini. V okviru tega programa pa je bil tudi za območje novomeškega okrajnega cestnega odbora zaenkrat določen za novogradnje na pokrajinskih cestah kredit v znesku 2.185.000 lir. S tem kreditom, ki je že bil dan na razpolago okrajnemu cestnemu odboru, se bodo 16. t. m. pričela na najvažnejših pokrajinskih cestah velika javna dela.

Ze pred dvema mesecema so se pričela dela za dovršitev važne prometne žile Žužemberk—Radovna vas skozi Sela—Šumbar. Vendar je bil tedaj na razpolago komar kredit 87.000 dinarjev, ki je bil hitro porabljen. Zdaj je Visoki komisariat dal še 525.000 lir za dovršitev tako važne pokrajinske ceste, tako da bo zdaj pri teh cestnih delih zaposleno skupno 100 delavcev, med njimi 25 dijakov in akademikov s štajerskega, ki so že prej delali na tem osekcu. Na ta način bo prepotrebna cesta kmalu gotova in bo izpolnjena dolgoletna želja vsega prebivalstva iz žužemberškega kota po boljši cesti zvezi z železnico.

Za zaključek del na pokrajinski cesti II/181 v osekcu Velika Loka—Čatež pri Mali Loki je določen znesek 60.000 lir. Lani je že bivša banska uprava porabila za to cesto preko 300.000 dinarjev in je ostal edini nedovršeni del pod gospodinjso šolo v Mali Loki. Ta dela bodo opravljena v lastni režiji Ljubljanske pokrajine in je del tega zneska že na razpolago, zaposlenih pa bo stalno 30 delavcev.

Najboljše javno delo na nadaljevanje ceste Novo mesto—Hmeljnik—Arnuška vas, za katero je določenih 1.060.000 lir. Prejšnja leta je tukajšnji cestni odbor zgradil že preko 6 km te ceste, ki je zelo važna zaradi zveze mokronoške in mirnske doline z Novim mestom. Te dni so že bila potrebna trasiranja in bodo po odobritvi končne trase po Visokem komisariatu pričeli že v začetku septembra ceste graditi. Tu bo stalno zaposlenih preko 100 delavcev.

Pretekli teden je pričel posebni inženjer Visokega komisariata pripravljati dela za obnovo pokrajinske ceste II/326 na osekcu Črmošnjice—Dol oziroma Stopiče, ki je v neposredni zvezi z novo gradnjo betonkega mostu preko klanskega potoka v Črmošnjicah. Novi most bo imel obliko loka, razpetine 10 m in bo v celoti iz betona. Porabili bodo 50 ton cementa Portland, ki je že naročen. Pri zgradbi mostu in pripadajočih cestnih delih bo zaposlenih 40 delavcev iz občine Smihel—Stopiče.

Ze od pomladi grailjo na osekcu pri vasi Selih važno pokrajinsko cesto Tihoboj—Mirna, za katero je določen kredit 100.000 lir. Ta cesta, ki je že bila od lani kamen spotike, ker je bila zaradi zmencanih nasipov neprehodna, bo letos končno izročena prometu. Tu je že od pomladi stalno zaposlenih 30 delavcev iz občine Mirne.

Še ta teden se prične gradnja važne pokrajinske ceste Toplice—Uršna sela na osekcu pri Zg. Sušicah v občini Toplice. Z gradbo te ceste je že pričel lanske leto novomeški cestni odbor, vendar je moral zaradi premajhnih kreditov prenehati sredi dela. Zdaj je odobril Visoki komisariat kredit 100.000 lir in se bo s tem zneskom lahko zaključila 750 m dolga preložitve klancev in ovinkov. Tudi tu bo za dobo 3 mesecev zaposlenih 30 delavcev.

Po zaslugi in razumevanju Visokega komisariata »Eksc. Graziolija bo gradnja delavnost na tukajšnjih važnih pokrajinskih cestah proti koncu poletja še poživljena in bo pri vseh novih javnih delih ponovno zaposlenih preko 330 delavcev; niso pa všteti delavci, zaposleni pri cestnih delih, ki jih vrši novomeški okrajni cestni odbor iz sredstev svojega rednega proračuna. Vsa ta velika javna dela vodi šef tukajšnjega cestnega odbora g. inž. Viljem Fraprotnik, pod čigar strokovnim vodstvom se zdaj tudi doslej najbolj zapuščenim dolenjskim krajem odpirajo nove prometne žile, ki jih bodo tesno povezale z vsemi gospodarskimi središči Ljubljanske pokrajine.

Prigoriški:

Poletje v Ribniški dolini

Sredi poletja smo, v dobi kislih kumaric, stročnega fižola v jesinu in olju — čeprav si poslednjega mnogokrat samo mislimo... Na deželje je pospravljen seno, toda dela je še vedno dovolj. Priden kmetič se ozira po nebu in prorokuje, kakšno bo vreme, ali naj bo dež ali pa pripeka.

Ječmen, ki se je sušil v kobilicah, je že spravljen v kašča. Pesem mlatic in mlaticev se je razlegala med skedenji in po polju. Zdaj je na vrsti pšenica. Zlato klasje se suši na soncu. Ob sončni pripeki se vijejo bogati klasi in kimaajo, kakor bi se poigravali z žarki. Tu pa tam pulijo kokosi slamo in smukajo zrno iz klasja ter se s polnimi »krofi« kopajo pod kozolci v prahu... Naš oratar ugiha, koliko mernikov bo navejal. Modrože z očanci v vasi. Težko je, časi so resni, vojna je. Nekje daleč se bijejo milijoni, padajo ko snopje pod srpom večne žanjice.

Bo preživil družino? Mogoče. Bodo zadostovali tisti bore merniki za devet lačnih žolodcev? Gospodinja peče sleherni dan ječmenov kruh. Otroci se drenjajo okrog »mentre« in velike lačne oči gledajo sirove hlebce, ki jih mati mesi... Rokave ima zavahane, bel predpasnik pokriva delovno obleko. Hlebce da v peharje, nato jih namaže s jajcem, da bo vsaj skorja

lepo zarumenela, potem jih vrže z loparjem v krušno peč. Prej pa je še s »krevljo« zrinila žerjavico na kup, ko je razbelila peč s posušenim smrečjem in bukovimi poleni, in je s »omelom« pomela, da ne bo na trdi skorji oglja. Otroci so »ješči«, sleherni dan gre hleb kruha.

Tam od Male gore vije lahen vetrč, lepo obdelano polje valovi ko morje... Kosci kosijo strnišče, ki pada pod ostro nabrušenimi kosami. Bilke se zvijajo pod rezilom, kakor bi hotele kljubovati — še so polne življenja, vendar morajo pod koščevno silo pasti... Z jamiča preleti jata prepelice, zažene se v sosedovo žito, ponovi se petpedikanje. Nekje v dalji se čujejo udarci. Sosed klepije koso.

V bližini pulijo dekleta in žene strnišče. Čepijo na goli zemlji in le počasi se pomikajo naprej, ker »dolga« njiva je velika. S srpiči drezajo v namočeno zemljo, z levico pa pobirajo ostro strnišče, da bo imelo mlado korenje (»merni«) prostor na soncu. V ožgane, trde, okorne roke se jim zabada ostra slama in tu pa tam se pokaže krvava kapljica... »Nič zato, dekle, še nima utrjenih rok« — se vmeša starka sedemdesetih let, ki malo stran sama puli in čepi na mokri zemlji. Delo gre hitro od rok, vmes klepetajo in obirajo... Govorijo

o žeganju, ki je bilo pri Sv. Ani, o zadnjem skritem plesu, o fantih in dekletih vseh okoliških vasi, o novih gvanjih in še o marsičem. Zarjavela lica se svetijo v soncu, ki neusmiljeno pripeka. Rute pomikajo na čelo, odpenjajo bluze, da jim je lažje. Tu pa tam se pokaže košček mlečno belih grudi, ki se odražajo od zagorelega, lepega vratu zdrave kmetice. Da si pogasijo žejo, pijejo iz »banke« ali »putriha« mlačno, sipajo vodo.

Zraven v sosedovi koruzi spi »na kula« dojenček. Mati ga je vzela s seboj, ker bratcem in sestricam še ne zaupa, da bi bili sami z njim doma. Pa tudi dojeti ga mora. Včasih se dere, da odmeva daleč po polju..., dokler ne dobi materinega mleka ali pa v cunjjo zaviti sladkorček.

Tam pri goricih je velika leha. Nekdo vozi gnoj, da bo zoral in posejal repo. Konji teptajo in brcajo z nogami, da se otresejo nadležnih komarjev in obadov.

Koruzi cvete, stroki že poganjajo izpod pazduh koruzne slame, ki se počasi ziblje v vetru. Zdaž žanjejo jalovce, da se stebila bolj razrastejo in imajo več prostora in sonca. Pokladajo jih živini v jasli, ki hlastno golta svežo krmo. Jate vran že prežijo na mlečni sad, ki bo čez nekaj tednov počasi rumenel. Proso valovi v lahni sapici, ki prihaja od Strmca, tam od rakitniških gozdov preko dolenjskega polja in se zgubi v Mali gori... Sape vejejo po dolini in vzvalovijo potoke, kjer se kopajo številni kopalci. Tam v mlaki čofotajo otroci, črni ko zamorci, Lovijo klene,

»vadneke« za ščke in nastavljajo trnke. Mnogo je kopalcev, fantov in deklet, ki si po trdem delu privoščijo osvežujočo kopel. Minili so časi, ko je kmečka žena pred desetimi leti zadrževala prve kopalce s kupirami, reči: »Ko smo bili mi mladi, smo se hodili kopat zvečer in v predpasnikih, zdaj pa hodijo že naše frikle s tistimi filkami skoraj gole med fante! O, Bog nebeški, udari!« Življenje gre svojo pot...

V senožitih, gorčicah, ogradah, brezjih in rebrih poganja otava. Moča ji prija. Zelena so tudi rebra, ki so od pripeke kazala rumeno barvo.

Lipa je odcvetela. Okoli Lipovca, Otavice, Prigorice je vse polno lip. Marsikdo so vsak večer ali ob nedeljskih popoldnevih obirali lipovino in cele vreče cvetja prodajali prekupčevalcu. Letos so ga dali po sedem lir kilogram. Nekaj je le! Posebno mladina je bila vesela, ko je plezala na visoke lipe. Takrat je odmevalo po senožitih od udarcev krivca. Z butarami lipovih vej in dišečim cvetjem so se vračali nabiralci proti domu.

Na koncu doline, po pobočjih gozdov, rastejo maline. Robidovje se ovija med skalovjem, kjer tu pa tam leži med belimi skalami razpadla stoletna hoja. Tam ni nihče sekal dreves; so predeli, kamor še ni stopila človeška noga. Pridne Rakitnice se ubijajo po teh skalah, sedijo z lončki pod pripogibajočim se, bogatim sadom in trgajo sočne maline. Lačne in žejne so, ure daleč je do bližnjega naselja.

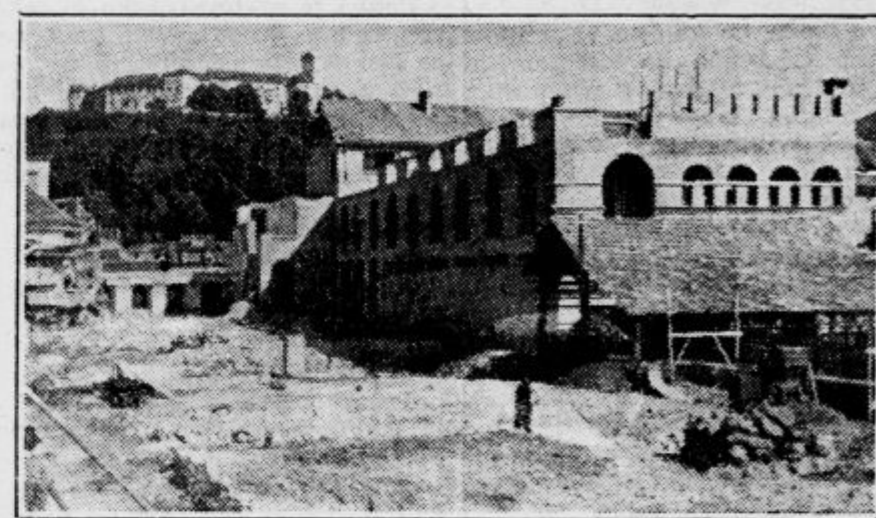
LIQURE LIKER

STREGA

TONICO DIGESTIVO

JE KREPILEN IN VAM URAVNA PREBAVO

Gradbena dela na nunskem vrtu

Regulacija nove ceste, ki bo vezala Selenburgovo ulico s Šubičovo, naglo napreduje. Ljubljanci z zanimanjem spremljajo potek tega obsega dela. V ozadju je videti novo dvonadstropno poslopje uršulinskega samostana, kjer bodo moderni šolski prostori

Silovit požar na Ruperč vrhu

Zgorel je grajski kozolec, škoda znaša 200.000 lir

Novo mesto, 14. avgusta

Po treh solčnih dnevih se je v sredo dopoldne spet naoblačilo nebo in okoli 13. ure se je razbesnela nad Novim mestom in okolico huda nevihta. Med stalnim bliskanjem in grmenjem se je vtila strašna ploha, ki je ponovno napravila precejšnjo škodo po mestnih vrtovih in okoliških njivah in sadovnjakih. Stalno deževje vedno bolj škoduje krompirju, ki je pričena v nižjih legah gniti, nevihte pa napravljajo občutno škodo na fižolu, koruzi in sadovnjakih, ki so že itak posebno v okolici Novega mesta letos izredno slabo obrodili.

Med bliskanjem in treskanjem je strela včeraj treščila v kozolec-dvojnik na Ruperčvrhu pri Novem mestu. Ruperčvrh je znano graščinsko posostvo med Smihelom in Bičrno vasjo, ki ga je uredil pokojni železniški geometer Karol Fabjančič.

Ogenj je v velikem kozolcu imel seveda

obilno plena in netiva. Mahoma je bilo vse poslopje v ognju in so se zublji dvigali kakor pošastni jeziki visoko v nebo. Zgorelo je pet vagonov mrve, ves letošnji pridelek pšenice in ječmena, dalje motorna stiskalnica za krmo in različno kmetijsko orodje. Na pomoč so prihiteli gasilci iz bližnjih krajev, še zlasti iz Novega mesta, iz Smihela in Lahoncev z motornimi brigadami. Po večernem prizadevanju se jim je posrečilo rešiti četrtno kozolca, omejit požar in obvarovati bližnja poslopja. Kozolec sam je bil vreden nad 50.000 lir, celotno škodo pa cenijo na 200.000 lir. Zavarovalnica bo le delno krila visoko škodo.

V hiši blizu goretega kozolca je ležala na postelji svakinja pokojnega gospodarja, ki je že nekaj časa boleha. Strela in nato siloviti požar sta tako hudo prizadela ubogo ženo, da se je onesvestila in je malo upanja na okrevanje.

Neurja ogražajo letino na Dolenjskem

Življenje v Dolenjskih Toplicah in na bližnjem Kočevskem

Dolenjske Toplice, 14. avg.

Večkratno neurje zadnjih dni je napravilo že precej škodo na polju, zlasti na turščici. Zaradi hudega piša je pogojeno mnogo stebel. Nagnjeno in tudi poomlajeno koruzo ni primerno naravnati, ker se rade potrgajo korenine. Najbolje je jo pustiti v stanju, kakor je, ker se bo nekoliko sama od sebe naravnala, poomlajeni pa itak ni pomagati.

V soboto večer se je nad Toplicami in okolico zonet razbohotila huda nevihta. Ze v mraku so se jeli kopičiti temni oblaki in od daleč se je že čulo zamožklo bobnenje, ki se je bolj in bolj bližalo. Kmalu po 21. uri se je pričelo neprestano bliskati in grmeti, nastal je piš in vtila se je huda ploha s točo. Na topličkem polju ni naredila toča

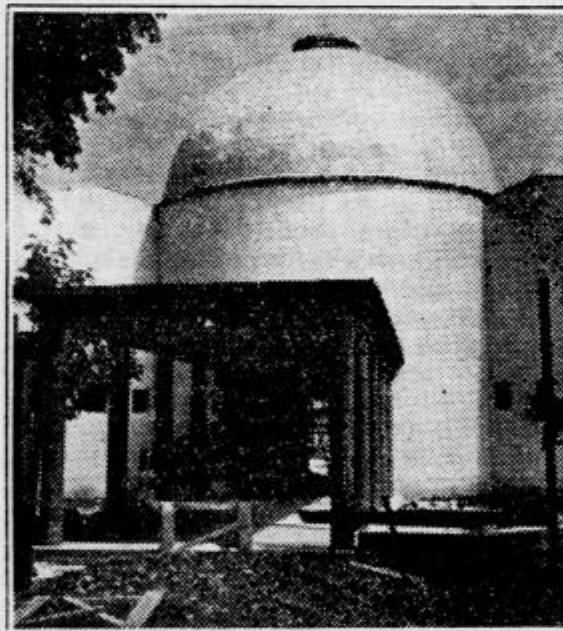
škode, pač pa po bližnjih vinskih gorah na Ljubnu in Ljubancu, kjer je uničenega precej lepo obetajočega trtja. Od tu se je uničujoča nevihta obrnila proti vinski gorici Riglju, ki leži nasproti Kočevskim poljanam, in tudi v vasi Podturnu pri Toplicah je na polju precej škoda.

Če ne bo še večje nesreče, se obeta sicer precej dobra letina, ker kaže vse polje prav lepo. Mnogi pa se pritožujejo, da se pojavljajo na njivah legah, kjer je sadje cvetelo pozneje in v lepem vremenu in se je dobro oplojilo. Zdaj so na vrsti maline. Mnogo ljudi iz okoliških vasi hiti dan za dnem v bližnje kočevske gozdove. Kupci plačujejo kg po 2 firi. Ker je malin zelo veliko in so tudi prav lepe, je 1 kg kmalu nabran.

Sadna letina ne bo pri nas nič kaj posebna, vendar mnogo boljše od lanske. Zgodnjenja sadja je prav malo. Boljše pa kaže sadje v višjih legah, kjer je sadje cvetelo pozneje in v lepem vremenu in se je dobro oplojilo. Zdaj so na vrsti maline. Mnogo ljudi iz okoliških vasi hiti dan za dnem v bližnje kočevske gozdove. Kupci plačujejo kg po 2 firi. Ker je malin zelo veliko in so tudi prav lepe, je 1 kg kmalu nabran.

Za preskrbo občanov, ki nimajo lastnega pridelka, so briga preskrbovalni urad. Po žetvi se je število odjemalcev pri prehranjevalnem uradu zmanjšalo, ker se bodo mnogi zdaj vsaj nekaj mesecev lahko prehranjevali s lastnim pridelkom. Dodelitev moke je v zadnjem času rodna in potrebna dobavajo tudi večjo količino. Poleg moke se dobe tudi testenine. Zelo pa še želimo sladkorja, olja in masti, kar bomo gotovo v kratkem še prejeli. Dolenjske Toplice kot zdraviliški okraj bodo po novi uredbi o klanju goveje živine gotovo tudi rodno preskrbljene z mesom.

Poleg rednih kopalcih gostov, ki jih je zdaj precej v zdravilišču, prihajajo zlasti ob nedeljah številni izletniki. Tako postaja Dolenjske Toplice v novih razmerah s svojo zdravilno vodo in z mično okolico čedalje bolj priljubljen izletniški kraj, kjer so izletniki vedno dobro postreženi.

Gradbena dela na Ljubljanskem velesejnu teče uspešno napredujejo. Kažejo se že lepi obrisi velikih, zračnih in svetlih paviljonov. Silica kaže stranski vhod z mogočno kupolo v Tivoljskem drevoredu

Bitka v gorečem gozdu

Grozote vojne okoli Laškoškega jezera

Pred nekaj dnevi so listi poročali, da se na vzhodu blije bitke v gorečih gozdovih. Danes je znanih dovolj podrobnosti, da si lahko zamislimo to gverilsko vojskovanje v neizmernih gozdih širjavih okrog Laškoškega jezera. V teh pokrajinah — piše Felice Bellotti v »Stampie« — dobiva vojna povsem neobičajno lice in kolone vojujočih se doživljajo nevarno, razburljivo pustolovščino.

Ko so se nemške in finske čete vzdignile z ozemlja okrog Naistenjärvi, kar pomeni »Jezero lepih žen«, so ubrale pot proti jugovzhodu; glavna cilja sta jim bila marmanska železnica in Stalinov prekop. Pokrajina je bila do malega zapuščena in sovražne čete očitno niso bile kajsi mnogotevilne. Toda cest ni bilo nikjer, v gozdovih nikoder ravnalne točke, zato pa povsod močvirja, nad katerimi rojijo oblaki komarjev; vsaka slučajna dopolnitev živiliški zalog je tod izključena.

Ti vojaki so morali torej napredovati po starem, namreč peš: na čelu Finci, ki po staremu gozdu in lahko marširajo hitreje, ne da bi se izgubili, — karelsko sonce namreč v tej dobi ne vzhaja na jutrnji in ne zahaja na večerni strani, temveč bolj na severu, — za njimi pa Nemci, ki so tvorili udarno glavnino.

Ko so naleteli na Ruše, so se začeli ravnanj po sodobni taktiki, to je, napadli niso neposredno, marveč so, medtem ko se je sredina zapletla v boj, skušali obiti sovražnika in tako ustvariti majhne klesce, ki so se nato izpremenile v vrečo. Kadar je bil krog sklenjen, so Finci in Nemci počakali, da obkoljenci poskusijo prebiti obroč.

To je povsem nova taktika, ki terja nekaj časa, zato pa omejuje izgube človeških življenj; nekaj drugega je namreč, naskakovati odločno neprijatelja, ki ima namen, vztrajati do zadnjega, kakor čakati, da lakota, pomanjkanje streliva in druge nadloge prisilijo istega neprijatelja, da se izpostavi navzkrižnemu ognju avtomatskega orožja.

S to taktiko so finko-nemški oddelki dosegli mnogo uspehov. Po vsaki zmagi so nadaljevali pot, gugajoča se vozila so znova poskakovala po skalovju in se pogrezala v mučavo; kljub peklenskim naporom so napredovali in napredovali, dokler ni nekoga jutro zasmrdele po dimu.

Tu je treba vedeti, da so imeli Rusi že mnogo let namen požgati Finsko s tem, da ji zapalijo gozdove. Nekajkrat so ga celo skušali uresničiti, a vselej jim je podletelo. Pozni leta 1939.-40. med rusko-finsko vojno so sovjetovci izprevideli, da sneg in led ne gorita, ter so odložili svojo namero do poletja. Medtem je bil sklenjen mir in nameravani velikiški kres je spaval po vodi. Sedaj pa imamo poletje in v mirne bukovce gozde ob karelskih jezerih je spet prihrumela vojna.

Pred nekaj dnevi je torej Nemcem in Fincem zasmrdele po dimu. Izba bukovih krošenj in smrekovih vrhov se je v dalji divgal gost oblak, toda nihče se ni vznemirjal zaradi tega, saj je bilo znano, da Rusi požigajo vsa naselja. Vendar je imela stvar nekam resno lice. Nekdo je dejal: »Les, ki gori, je zelen.«

Vsi vojaki so na mah uganili, za kaj gre. Ker so se na prepričali, da ne more biti med njimi in med požarom niti enega Ruša, so nadaljevali pohod. Veter jim je pihal izozna hriba, potemtakem ni bilo nevarnosti. Korakali so v rojni črti, spodrsavali med drevjem in od časa do časa oklikovali drug drugega. Veverice in jeleni so bili mirni; jerebi so se oglašali z vej, sinice so žvrgolele za stavo in drhteči šum vrhov je zalival njihovo pesem.

Nato pa so mahoma vsa ta večna znamenja življenja prenehala. Tu pa tam je kak jelen zdiral proti severu in njegove vlažne oči so bile polne strahu. Vojaki so še vedno korakali. Nazadnje jim je udarila na ušesa šum, podoben bučanju brzice ali slapa. Še malo, pa so čete zagledale pred seboj ognjeno morje. Debla smrek so gorela kot bakle, bukke so se zvijale in jekale kakor žive, iz jerebičja so brizgale iskre.

Med vojaki in ognjeno pregrado je bil širok pas, pokrit s pepelom, ki se je vrtinčil v vetru. Tu pa tam so se kadile široke mahovite jase. Vojaki so si nataknili protiplinске maske in krenili naprej. Vse okrog njih je rjovel požar. Zrak je bil žareč, poln vrvečih kristalčkov in oblakov jedkega, težkega dima. Za mahom je prišla mučava in dalje tam se je belilo jezerce od lokvanjev, ki so krčili cvete kakor v neskončni bolečini.

Strojnice je zalajala.

bin, še delj do doma. Vode ni nikjer. Ob dveh po polnoči so šle. Rosa jim je zmocila krila. Starejši so jih visoko izpodrecale. Jagoda za jagodo pada v lonček. Pozno zvečer so doma, utrujene, res potrebne počitka. Nabrale so po dvajset, trideset ali še več kilogramov malin in prodajo jih po tri, štiri lire kilogram. Težak je zaslužek, a vesele so, da zaslužijo. Za žgance bo že, tudi za kakšno obleko, ruto, nekatere bolj gosposke si bodo kupile klobuk... Pridne so, nihče jim ne zameti, saj doberšen del malinovec po naši Pokrajini so nabrale Rakitičanke. Včasih se srečajo v gozdovih s rjavim kosmatincem — medvedom, ki tod živi, vendar se jim spoštljivo umakne in zavije v goščo...

Fantje in mošje delajo v gozdu. Podirajo hoje, jih belijo, režejo na krelje, spravljajo po plazju navzdol, vlačijo s konji iz goščave, v trg ali na bližnjo žago v gozdu. Težko je življenje gozdnega delavca. Vedno je sam. Družbo mu delajo vrhovi smrek, hoj in bukev, ki se pogovarjajo skrivnostno, tajno, šepetajoče... Daleč odmevajo udarci sekire po gozdu. Ob kruhu in vodi živijo pogosto gozdni delavci, samo da več zaslužijo. V nedeljo pride z gor, se razveseli ob cvčku in zve za novice med tednom. Enolično je njegovo življenje, kakor je enolična pesem narave v tišini smrek in hoj... Tu pa tam se splašja srnjak, ki v družbi mladih srn išče sončne jase. Sicer pa sam gozd, gošča, le majhen kosček modrega neba med vrhovi dreves, ki desetletja in stoletja kljubujejo vsemu... Nič ni res, kar poje stara pesem:

Od Ribnice pa do Rakitnice
ne raste drugega ko leščevje...

Danes je tu bogastvo, pravi vrh vseh
dobrodkov slavne doline. Marsikateri grunt

»Tam neke morajo biti«, je rekel Paavo. In res so se pokazali Rusi ter otvorili ogenj. V blišču močvar in naravnih močav so se bili spravili v sasedo in so čakali napada. Nemara so mislili, da so v ugodnem položaju, in so morda tudi res bili, a z nečim niso računali, s tem, da Finci poznajo svojo staro karelsko deželo bolje od katerega si bodi Ruša.

Paavo je svetoval, tako in tako. Finska izvidnica je krenila na desno, medtem ko so Nemci ležali v mučavi in čakali. Okoli njih je prasketal in se kadil goreči gozd. Kdaj pa kdaj so se oglašile ruske strojnice, kakor bi odpavale prostor in sovražnika. S te strani jim ni nihče odgovarjal. Minilo je nekaj časa. Ogenj je pojmal, morda je dalje tam še rotnel, a tod mu je očitno zmanjkovalo hrane. Tedaj je odločno zaregljala strojnica, ki je imela prijateljski glas.

»To so Paavovi Finci«, je rekel poročnik K.; »zdaj je vrsta na nas.«

Počasi, preriva se skozi cvetne kodelje in lokvanje, so Nemci krenili naprej. Na onem bregu so bile sredi blata postavljene tri sovjetske strojnice; poročnik jih je odkril med dvema oblakoma dima. Nameril je orožje in ukazal ogenj. Sovražnik je odgovarjal, bilo je, kakor da se obotavlja, nato je zopet odgovarjal in končno utihnil. Tedaj so Nemci planili naprej in videli, kaj se godi.

Finci so napadali iz nasprotni strani, in Rusi, zajeti med dva ognja, so se skušali prestaviti na manj neugodno mesto. Strojnice so zaprasketale, nekaj jih je

padlo, ena strojnica je ostala sama, a drugi dve so znova postavili in boj se je zopet pričel. Rusom za hrbtom je gorel gozd. Drugod po šumi je bilo kdo ve koliko enakih bojev. Sovražnika sta v plamenih in dimu iskala drug drugega, se pogrezala v blato in ginevala od strašne vročine. Maske so jih dušile, toda sneti jih, je pomenilo toliko, kakor zapisati se smrti. Vsi vojaki so si bili namazali rčke in obraze z blatom in kadar so kje našli vodo, so na vrat na nos skakali vanjo. Potem so zavili v soparo nadaljevali pohod. Finci in Nemci so se bolj in bolj bližali Rusom, ki so se branili in odstopali.

Pojemajoči plameni so se plazili po izsušenem mahu. Kmalu so Rusi začutili za hrbtom vročino ognja in spoznali, da jim je vsakršen umik odrezan. Toda hitro so se odločili in streljaje krenili naprej. Zapušeni ranjenci so z grozo gledali bližajoče se plamene in obupno vpili na pomoč: nihče jih ni poslušal. Niti ko je postalo rjovenje umirajočih glasnejše od vsega drugega, se ni živa duša zmenila zanj. Samo poročnik K. je rekel: »Podvizati se moramo.«

Strojnice so požirale trak za trakom. Rusi niso hoteli nič slišati o predaji. Tedaj sta se pognala dva nemška pionirja naprej in zdirla proti neprijatelju. Deset, dvajset metrov. Na tla! Pri drugem skoku je eden izmed njih padel, ležal nekaj trenutkov in se nato znova pobral. Drugi se ni niti ozrl. Po bližnjem je planil na sovražnika in zaporedoma vrge dve bombi. Ruska strojnica je obupno zalajala in pionir je padel. Toda bombi sta bili pogodili cilj, gruča Rusov okrog strojnice je izginila in strojnica je nehala regljati...

Tako je bilo v daljnih severovzhodnih šumih, ko so jih Rusi zažgali.

Rusija brez balalajke

Berlin, 13. avgusta

Nemci imamo to napako — pravi neki Mungo v nemškem vodilnem dnevniku »Völkischer Beobachter« —, da krasimo vse Slovane z nekakšnim sentimentalnim sladkornim polivom. Predvsem govorimo o široki, globoki ruski duši. Ruskih ladjarjev, ki vlečejo svoje ladje po reki navzgor, si kar ne moremo drugače predstavljati, kakor da pri tem prepevajo svojo zateglo, otožno pesem o Volgi. Kadarkoli sem se sestal z Rusom, sem na lepem začel žvižgati to pesem. Koliko ljudi misli, da zna vsak Avstrijec perfektno jodlati! Prav tako vidimo v vsakem Rusu basista, ki bo po drugem silu žganjak kar zastavil pete, da zapleše ognjevit krakovjak. Toda pristnega krakovjaka se še vedno nauči le v plesni šoli.

V šoli so nam vpleli — nadaljuje Mungo — zemljepisni pojem evropske Rusije. Po tem učenju zehvaljuje evropska Rusija svoj obstanek Uralu, ki je po nekakšni pomoči stvarstva prestavljen za kakih tisoč kilometrov predaleč na Vzhod. Da bi pa Evropi dali prijemljivo in bolj dojemljivo mejo, so učitelji in vzhodno orientirani politiki kazali s svojo belo palico venomer na Ural.

Toda vse to je bilo v preteklosti. O današnji Sovjetski Rusiji pravi Mungo:

— Kar danes se živi v Sovjetski uniji, so beštije ali pokvarjeni ljudje. Če svobodno

pogledaš, postaneš sumljiv. Če prostovoljno ne ližeš škornjev, si suženj kapitalizma. In židom se pri tem dobro godi. Sedijo v političnih uradih, podpisujejo smrtne obsodbe in edini razpolago s pravišnim merilom in presojo, kdo je dober in kdo je slab boljševik.

Kako daleč prav za prav danes seže Evropa? Mungo odgovarja: Do prve črte naših vojskujočih se soldatov. Vse druge je grobost, poželenje po umoru in zavratošt. Tu ni vmesnega prostora, kamor bi lahko poslali parlamentarce, da bi se o čem sporazumeli. Tu so samo granate, metalci ognja in hladni bajonet — vsaka beseda je odveč... Boljševizem danes ni niti igračkene besede za izjane intelektualcev in o njem mora molčati vsakdo, kdor mu še ni pogledal v obraz. Tista Rusija, ki je igrala na balalajko, tisti zdihujoči tenorji in basisti spadajo v preteklost, ker svojega časa niso mogli razumeti. Stepa jih je požrla in uničila. Kje pa se bo stopa jutri pričela, tega nam ne more pokazati noben učitelj z belo palico na zemljevidu, to bo moral odločiti nemški soldat. S tem naj bi bilo rečeno marsikateremu sodobniku, da je boljševizem kot »zanimiv eksperiment« našel svoj konec celo tudi kot snov za pogovor ob svetilka-jočem se samovarju, ob katerem lahko sedi v troje, oblečen v sinjo pleteno srajco.

Židje v Sovjetski zvezi

Z osvojitvami na račun Poljske in Rumunije ter z zasedbo treh baltskih republik si je Rusija izdatno pomnožila število židovskega prebivalstva. Pred temi osvojitvami je bilo v evropskem delu Sovjetske zveze 2.450.000 židov, v azijskem pa 225.000. Poljska jih je imela 3.300.000, Rumunija 900.000, baltske države pa skupno 275.000.

To ogromno število tujeja življa je nedvomno imelo močan vpliv na javno življenje gostiteljskih narodov in držav. Židovski živelj se je udeleževal posebno v gospodarstvu, v svobodnih poklicih, v trgovini in industriji ter v politiki. Zanimiva je vendar okoliščina, da v kulturnem življenju slovanskih držav židje ne igrajo one velike, važne in odločilne vloge, kakor so jo igrali v Nemčiji, Franciji, Madžarski in Rumuniji. Kljub dejstvu, da so prav v Rusiji in na Poljskem živeli milijoni židovskega ljudstva, je bil njihov delež v kulturnem življenju — v slovstvu, umetnosti, pri gledališču, v znanosti — obeh narodov naravnost neznamenit v primeri s številom židovskega prebivalstva. Ako primerjamo vlogo židov pri Nemcih pred nastopom narodnega socializma in na Madžarskem, je razlika v tem pogledu še očitnejša. Med

slovanskimi narodi se je židovski živelj preč lahko povzpelo do važnega činitelja v tehniki, trgovini, finančni in v drugih panogah gospodarstva, ni pa si mogel priboriti monopolnega stališča v kulturnih stvareh in je prav za prav ostal med Slovani vedno tuje v pravem pomenu besede. Med Nemci, zlasti pa še med Madžari, srečujemo židovska imena povsod v prvih vrstah kulturnih delavcev, oni so bili tudi nositelji germanizacije in madžarizacije. Kruta usoda je hotela, da za to svoje važno delo niso dobili priznanja, marveč prav nasprotno.

Po razdelitvi Poljske in po zasedbi nekaterih delov Rumunije se število židov v SSSR ni samo povečalo za ono množico, ki je stalno živela v dotičnih pokrajinah, marveč je v Rusijo pljusnil poleg tega še ogromen val židovskih beguncev iz ostale Poljske in Rumunije. Tako ima Rusija danes visoko nad 4 milijone židov. V carski Rusiji židje niso imeli možnosti prostega bivanja v poljubnem delu države. Zanje je bila merodajna znana »črta židovske naseljenosti«, ki je židovski živelj držala daleč od pravih ruskih pokrajin, v glavnem na onem ozemlju, ki je pred prvotno delitvijo pripadal Poljski. Po revoluciji so bile te omejitve zrušene in židovstvo je začelo v velikem številu prodirati proti vzhodu.

Leta 1897. je živel v Moskvi le 8000 židov, leta 1920., po revoluciji, jih je bilo že 28.000, tri leta nato 86.000, še tri leta kasneje že 130.000, leta 1937. pa kar 450.000 in to število je do danes nedvomno doseglo pol milijona. Videli smo, da so bili židje v revoluciji odločni, da so imeli v stranki in v ustroju države odločilna mesta in da je komunizem imel splošno pretežno židovsko obeležje. Kolikor bolj pa se je ustvarjala in urejala nova država, toliko bolj je postel židovski živelj v ozadje, kajti posebne lastnosti židovskega značaja so postale velika ovira za konsolidacijo vsega narodnega in državnega življenja. V dobi petletke se je najbolj zgovorno pokazala nedostotnost židov pri velikem stvariteljskem delu. Žid po svoji naravi ni mogel razumeti dolgoletnih načrtov, kajti v svojem skoraj dvatisočletnem beganju po svetu se je popolnoma predal trgovini ter si je razvil miselnost popolnoma nasprotno krščanskim narodom, katerih moč in biološka sila sloni na kmečkem stanju. Dočim žid kot trgovec izračuna ob koncu tedna svoj dobiček, čaka kmet vse leto, dela vztrajno in potrpežljivo ter šele jeseni napravi bilanco svojega dela. Zato se je židovski živelj, ki neučakano hlepi po dobičku, izkazal za popolnoma neuporabljivega pri ustvarjanju države. Petletke in drugo javno delo je zato slonelo na javnih delavcih izključno nežidovskega pokolenja. Židje so bili zato postopoma, toda dosledno odstranjeni z vodilnih mest, zlasti brezobzirno pa je bila njih veljava likvidirana v vodstvu stranke. Pač pa je židovski element še danes močno zastopan v diplomaciji. Med veleposlaniki in poslaniki ter

drugim diplomatskim osebjem so židje še vedno zelo dobro zastopani, kar v ostalem ni samo sovjetska posebnost. Tudi Amerika, Anglija in do nedavna Francija so imele zelo mnogo židov v diplomaciji.

Znano je, da je Moskva sprva hotela reševati židovsko vprašanje zelo temeljito. Ustanovila je za žide ob Amurju posebno republiko Birobidžan, kamor naj bi se preselili ves židovski živelj, da bi tam obnovil popolnoma svoje kulturno, narodno in politično življenje. Zamisel pa je doživela popoln poraz, kajti židje se niso hoteli lotiti obdelovanja zemlje in ruski poskus je samo potrdil angleška izkustva s Palestino. Birobidžan je očitno dokaz, da se židovski živelj ne da privezati na zemljo, ker je v teku stoletij izgubil vsako ljubezen in vsak smisel za kmetovanje.

V ostalem pa se v sedanjem sovjetskem redu židovski problem rešuje skoraj avtomatično. Glavne domene, kjer se je izkazovala židovska sposobnost v vseh svojih neugodnih izrazkih, so podržavljene in žid je v njih le nameščenec pod stalnim nadzorstvom nadrejenih in podrejenih. V Rusiji ni borz, kjer so se sklepale židovske kupčije, ni svobodne trgovine, za katero so očitovali židje posebno nagnjenje, ni svobodne industrije, kjer bi imeli proste roke pri svojem lovu za dobičkom. Žid se je moral podrediti zahtevam novega državnega in družbenega ustroja. Postal je delavec, nameščenec, uradnik, skratka nastavljenec s stalno plačo brez možnosti poslovanja z znatnimi zneski v svojo korist. Ta razvoj v popolni preorientaciji židovske miselnosti seveda še dolgo ne bo končan. Začetek pa je storjen in židovski element se bo moral v bodoče izživljati v okviru novega ustroja, ki onemogoča poslovanje v onih panogah, kjer so židje pokazali največ sposobnosti ter so si kajpada tudi nakopali največ sovražnosti zaradi brezvestnosti in brezobzirnosti, s katero so izžemali in izkoriščali gostiteljske narode in države.

Srbija mora sama skrbeti za prehrano

Uvedena bo obvezna delovna služba — Prijave za vojno škodo v teku dveh mesecev

Beograd, 12. avgusta

Da se odpomore brezposelnosti in da se dvigne kmetijska proizvodnja, je komisarično ministvo za javna dela v dogovoru z vojaškim poveljstvom v Beogradu določilo milijardo dinarjev kredita za javna dela. O nalogah javne zaposlitve v Srbiji je izgovoril v beograjskem radiu višji vojni upravni svetnik Sparkuhle. Izjavljal je, da se nudi Srbiji z večjo zaposlitvijo svojih delovnih sil poslednja možnost, da si zagotovi v novi Evropi tisto mesto, katero zasluži. Srbija ne more pričakovati, da ji bo Nemčija odvzela tudi skrb za prehrano. Srbija sama mora s povečanjem delovne sile zagotoviti lastno prehrano. Čudno je videti, da kmetstvo prebivalstvo že dopolne poseveda pred gostilnami, medtem ko morajo možjani stati v dolgih verigah pred pekarnami in mesnicami.

Proizvodnja na deželi se lahko še znatno dvigne s povišanjem delovne sile. Isto velja za rudarstvo. Sparkuhle pravi, da je obžalovanja vredno, kako malo delovnega duha je med rudarskimi posadkami in da se vsepovsod opaža pomanjkanje delovnih sil, medtem ko je po mestih razmeroma

POSTA IZ AMERIKE

— Stric iz Amerike mi je pisal. Ta je pa res ljubezniv!

— Tako, tako, kaj vam pa piše?

— Naj mu pošljem nekaj denarja.

Umetnik je naslikal tožljivo, potem se je vsedel h kosilu.

ŽIDOVSKA

— Moric! Zdal ob eni prideš domov, ko ste imeli pouk samo do dvanaestih?!

— Neka gospa je izgubila desetak, pošlami Moric.

— In, kaj te to briga! Domov bi bil šel, ne pa, da si ga pomagat iskati.

— Saj ga nisem iskal, mama, moral sem tako dolgo držati nogo na njem, dokler niso vsi ljudje odšli.

ZAGOVORNIK

— Obtoženec, kako pa to, da hočete zdaj naenkrat preklitati svoje priznanje?

— Gospod sodnik, moj zagovornik me je docela prepričal, da sem nedolžen.

veliko število brezposelnih. Če hoče Srbija preprečiti svoj gospodarski zlom, mora nujno organizirati svoje delovne sile. Pozdraviti je treba, da so odgovorni predstavniki Srbije spoznali za potrebno in sklenili uvesti splošno obvezno delovno službo za vse moške od 17. do 45. leta. Samo tako bo mogoče premagati vse težave in izvrševati pozitivno graditeljsko delo.

Svet vladnih komisarjev je izdal posebno naredbo, po kateri se bo doletelo obseg vojne škode in odškodnine. Za vojno škodo se smatrajo tiste poškodbe, ki so bile storjene po kakršnikoli vojni operaciji na javnem ali zasebnem, premičnem ali nepremičnem premoženju na področju vojaške uprave v Srbiji. Izvzeta je samo tista škoda, ki je bila storjena z vojaško revizicijo. Odškodninske zahtevke je treba prijaviti v teku dveh mesecev. Ako premorejo odškodnanci več podjetij, n. pr. dve ali tri hiše, je treba odškodninski zahtevek glede vsake hiše posebej prijaviti. Za odsotne ali pogrešane osebe mora odškodnino prijaviti uradno pooblaščen zastopnik ali jero.

Na velikem kočevskem romanju v Vrbovcu

Krasen in zanimiv izlet v samotno kočevsko vasico

Kočevarje, 12. avgusta
Na dan 5. avgusta, ko se časti po vsem Kočevskem »Marija Snežna«, je vsako leto veliko romanje k Majki božji v Vrbovcu blizu Poloma, ob severni meji kočevskega narodno mešanega ozemlja. Dasi večina prebivalstva kočevske dežele ne more tekmovali z daleč po svetu znano pobožnostjo ostalega podeželja slovenske pokrajine, je bila letos udeležba na romarskih procesijah celo znatno večja kakor prejšnja leta.

Pot iz Kočevja k »Mariji Snežni« v Vrbovcu je tudi za vsakega prijatelja prirode in naših temnozelenih gozdov privlačna. Kar v severnem predmestju kreneš na desno po prav dobro vzdrževani pokrajinski cesti, ki se v lahkem vzponu vija pod kronami vitkih jelk, košatih borov, smrek in belih brez. Že po tri četrti ure hoda prideš v malo vasico Gorenje in približno še enkrat toliko, pa si v Mali gori, kjer te pozdravijo lepo urejene kmetске domačije, zidane bele hiše in velika gospodarska poslopja. V vasi je tudi prostorna gostilna in dobro urejena trgovina. Znamenitost značnih kočevskih vasi so cerkvice, ki so skrbno vzdrževane podružnice oddaljenih župnijskih središč. Skoraj vsako, tudi najmanjše naselje ima svoj

božji hramček. Krog njega pa obzidano pokopališče. Komaj pol kilometra za Malo goro se cesta odcepi na levo ter se vzpe- lja v bolj kameniti svet, ki pa je kljub temu gosto poraščen z bukvami in hrastovjem. Ko prehodiš po tej izrazito gozdni cesti kakih 7 km, jo mahneš na razpotju zopet v levo in že po nepolni uri prideš v zgoraj omenjeno vasico Vrbovec, ki ždi vse leto v tihi samoti in se razbija le ob prihodu romarjev. Poleg lepega glavnega oltarja bi mogoče našel umetnostni zgodovinar še kakšne znamenitosti v tej hiši »Marije Pomocnice«.

Iz Vrbovca se poda večina romarjev in izletnikov v pol ure oddaljen Polom. Tu te na levo in desno od ceste pozdravljajo kmetске domačije, obdane z negovanim sadnim drevjem. Na koncu vasi je župna cerkev s srednjeveškim župniščem, podobnim staremu lovskemu gradiču, nasprotnim cerkve pa je dvorazredna ljudska šola. Kakor v drugih kočevskih naseljih, tudi tukaj ne manjka košatih in orjaških lip. Če prideš v te kraje v času, ko so lipe v polnem cvetju, te obdaja po vsej vasi lahko mamljivo vonj, ki vpliva še bolj blažilo, ko pomisliš na zdravilno mnogoterost lipo-vega cvetja.

Razstava ljudske umetnosti v Vidmu

Dostojno so se predstavile Goriška, Tržaška in Puljska pokrajina

V nedeljo so v Vidmu slovesno otvorili razstavo ljudske umetnosti, ki prikazuje razvoj lepote in okusa, kakor ga je doživelo prebivalstvo Furlanije, Julijske Benecije in Trbiške krajine. Posebno zanimiv je oddelček Julijske Benecije, ki obsega goriško, tržaško in puljsko pokrajino in nudi izredno pestro sliko ljudskega umetniškega ustvarjanja, kakršno se javlja v najrazličnejših predelih, v Alpih, na Krasu, ob morju. Oddelček Julijske Benecije je uredil prof. Ranieri Mario Cossar, ki je z velikim umetniškim smislom in skrbno vneto zbral kmečke in gorjanske motive iz Goriške, Trbiške in Puljske in mornarske iz Tržaške pokrajine.

Sredi tržaškega paviljona stoji velik model Venere Anadiomede, ki se je bila pravkar dvignila iz morske pene, kakor pripoveduje pravljica iz davnine. Modeli ladij, ki so razstavljeni, so iz Pomorskega muzeja in Umetnostno zgodovinskega muzeja iz Trsta pa si sicer prispevali pretežno del dragocenih spominskih predmetov za tržaški in puljski paviljon, zlasti kar se tiče pomorstva. Posebno pozornost vzbujajo razni predmeti, ki spominjajo na staro mornarsko romantiko, na morskoro kačo, pa na znamenito meduzo, ki je s klopčičem svojih kač varovala ladjo egiptovskega kralja. Slike domov in domačih noš pa številne veznine in šipke zgovorno pričajo o tem, kako

zna krajevski človek družiti smisel za praktičnost s čutom za lepoto.

V istrskem paviljonu vzbuja pozornost bojni prapor s koprskе galere, ki se je bila z beneškim brodomjem udeležila znamenite bitke pri Lepantu in se zmagovito vrnila domov. Prav tako je zbrano tu vse, kar pričča o zgodovinski povezanci današnje Puljske pokrajine s Serenissimo. Nazorno in bogato je prikazano ročno delo istrske žene, saj je razstavljenih okrog 1500 istrskih čipk, samih lepih, izbranih primerkov. Poseben oddelček je posvečen ribiškim potrebščinam za lov in signalizacijo. Tu je tudi zbirka mornarskih vzlovov pa spet vrsta starih domačih noš, modeli vozov, glasbila in razni drugi predmeti, ki so potrebni za praznik in za vsak dan.

V goriškem paviljonu je prikazana kompletna stara kmečka kuhinja iz goriške okolice, zraven pa vzbujajo pozornost umetniško izdelane skrinje iz Vipavske doline. Mnogovrstni so izdelki iz točlenega železa, po katerih Goriška pokrajina izdava slovi in ki pričajo o tem, kako se tehnična spretnost družu z estetskim okusom. Tu so krasne slike na steklo, kakršne izdelujejo domači umetniki po kmečkih domovih na Trnovski planoti, pa še mnogo drugih reči iz dela in umetniškega doživlja preprostega človeka. — Razstava napravlja po svoji vzorni ureditvi najboljši vtis in je delezna splošnega občudovanja.

Kronika

Naglo sodišče

V vsaki vojni je bilo dosti ljudi, ki so nekaj zaslužili. Zlasti dobavitelji. Pred dvema letoma je bilo dognano, da so dobavljali nekateri kitajski vletgovci svoji armadi ničvredno robo. Puške, s katerimi se je dalo delati vse, samo strejati ne. Uniforme, ki so se parale in trgale, ko so jih vojaki prvič natakli. Čevlje s podplat iz lepen. Pa strelivo! Granate napolnjene s kamenjem.

Vlada je zagrozila dobaviteljem s hudimi kaznimi. Toda pomagalo ni.

Naposled se je vrhovno poveljstvo odločilo, da bo postavilo take dobavitelje pred naglo sodišče.

Kantonski trgovec Hi-Sen-Li je dobavil vojski slabo robo. Takoj so ga prijeli in ga obsodili na vislice.

Ze v zgodnjem jutru po obsodbi so vlekli Hi-Sen-Lija na morišče. Po kratki molitvi mu je krovnik nataknil zanjko okoli vratu.

Potem je pahnil obsojenca z lestve. Ljudje, ki so bili priče, so se v grozi obrnili vstran. Telo je obviselo in zdajci... zdajci se je vr utrgala in z glasnim krikom je priletel Hi-Sen-Li na tla.

Zadevo so preiskali in dognali, da je vr dobavil vojni dobavitelji Hi-Sen-Li.

* Splošnim naročnikom in čitatelem. Ker na današnji praznik Velikega šmarna počiva delo v tiskarni, izide prihodnja številka »Jutra« jutri, v soboto proti večeru.

* Smrt italijanskega novinarja. V Rimu je po daljšem bolehanju umrl ugledni novinar Matteo Inghilanti. Bil je ustanovitelj in direktor tednika »Orfeo«, ki si je pridobil sloves odličnega glasbeno-strokovnega lista, bil je glavni urednik revij »Musica« in »Tiro« in glasbeni poročevalec nekaterih največjih rimskih dnevnikov.

* Italijanski duhovniki med italijanskimi delavci v Nemčiji. Pristojna cerkvena oblastva v Rimu so vzorno poskrbela, da okrog 400.000 italijanskih delavcev, ki so zaposleni v Nemčiji, ne ostanejo brez dušnih pastirjev. Vojaki škofiji ordinarij je poslal v Nemčijo večje število vojaških kaplanov, ki jih vodi mons. Zaccaria Priori s sedežem v Berlinu. Vsak kaplan razpola-ga s poljskim oltarjem, ki je nameščen na avtomobilu, tako da lahko italijanski duhovniki obiščejo s svetimi opravili svoje rojake tudi v najbolj oddaljenih krajih.

* Čvetko Golar metliški gost. Iz Metlike nam pišejo: V nedeljo bomo imeli v svoji sreli našega pesnika in pisatelja Čvetka Golarja. Ob 19.30 bomo lahko prisluhnili v »Teatro Puccini« njegovi lepi, krepki in bogati besedi. Uvodni besedi »Čvetko Golar«, ki jo bobral njegov prijatelj Vavlar Držaj, bo sledilo nekaj pesmi, ki jih bo recitiral pesnik sam, kakor bobral Vavlar Držaj Golarjevo prozo »Stari vinogradnik«.

* Na Notranjskem je zdravje doma. Od Sv. Vida nad Cerknico so nam sporočili: Sanitetna avtokolona je obiskala 11. t. m. tudi našo občino. Čez dan je bilo 1193 zdravniških pregledov otrok in odraslih. Zanimivo je, da so gospodje zdravniki ugotovili, da ni zlepa tako zdravil ljudi, kakršni so pri nas. Zlasti jetike ne poznamo. Prebivalstvo je hvalježno kr. vlad, general. direktorju za ljudsko zdravje v Rimu Eka. Petraganiju, direktorju sanitetne kolone za Ljubljansko pokrajino Cav. dr. Du-ceju, g. zdravnikom ter ostalemu osebju za veliko požrtovalnost in skrb za ljudsko zdravje.

* Avtokolona v Velikem Gabru. V petek 8. t. m. je poslovala zdravniška avtokolona v Velikem Gabru za občino Primskovo. K pregledu je prišla šolska mladina pod vodstvom učitelja. Tudi večje število drugih občanov je izkoristilo ugodno priliko ter se dalo pregledati po priznanih zdrav-nikih, ki jih vodi g. dr. Duce. Izvršenih je bilo 705 pregledov. Ako pomislimo, da je Primskovo oddaljeno dobri 2 uri hoda od Velikega Gabra, moramo priznati, da je bilo to pač zelo lepo število. Ljudstvo je hvalježno Visokemu Komisarju, ki je omogočil ta pregled, kakor tudi gg. dr. Petraganiju, vodji dr. Duceju in ostalim sodelavcem.

* Sanitetna avtokolona v Tomišlju. Sporočili so nam: Občino Tomišelj je obiskala sanitetna avtokolona v soboto, 9. t. m., s dvema velikima avtomobila, v katerih so vse najmoderneje naprave za preiskovanje bolnikov. Zdravniški-specialisti so ves dan neumorno delali in preiskali 914 ljudi, dali primerne nasvete in recepte, ali pa so kar takoj pomagali s primernimi zdravili.

* Milansko stolčno so postavili še enkrat. Namreč v filmskem mestu v Rimu, kjer pravkar pripravljajo velik zgodovinski film iz leta 1600. Stolnico, kakršna je takrat bila, je v dovršeni obliki obnovil arhitekt Gastone Negin. Delo na ustvarjanju novega filma, ki obeta biti redka umet-nina, vodi direktor dr. Valentin Brosio.

* Cene na živilskem trgu v Trstu. Po stanju dne 10. avgusta veljajo na tržaškem trgu naslednje cene: česen suh 4.50 lir kg, korenje 1.80, zelje 1.40, kumare 1.50, kumarice za vlaganje 2, čebula 1.40, fižolica 2.—, stročji fižol (Borlotti) 2.50, stročji fižol navaden 2.—, solata mehka 4.—, glavna solata 1.20, melancane male 2.20, melancane velike 1.80, krompir kifelcar 1.20, krompir navaden 1.10, pfeferoni 2.50, paradižniki uvoženi 1.80, paradižniki domači 1.50, limone po velikosti 0.20 in 0.30, melone-lubenice 1.40, melone-dinje 2.20, jabolka I. vrste 2.65, jabolka II. vrste 1.85, hruške I. vrste velike 2.75, hruške II. vrste, srednje 2.10, hruške III. vrste 1.80, ribe I. vrste 3.60, ribe II. vrste 3, ribe III. vrste 2.20, slive I. vrste 2.45, slive II. vrste 1.95. Te cene veljajo za branjence. Če prodajo živila proizvajalci bodisi na trgu, bodisi doma, morajo biti cene za 10 odstotkov nižje.

* Za red na ribjem trgu. Iz Kopra so že delj časa prihajale pritožbe, da nekateri koprski ribiči svojega plena ne privržajo domov, da bi ga razprodali v domači ribarnici, temveč rajši prodajajo ribe preprodajalcem v Trstu, ki jih plačujejo naj-maksimirano ceno. Na ta način ribiči ne kršijo samo veljavnih predpisov, temveč prizadajajo škodo tudi domačemu mestu. Da dožene resnico, je koprski policija po-slala enega svojih uradnikov v Trst in ta je ugotovil, da koprski ribiči v resnici pri-hajajo svoje blago prodajat v tržaško ri-barnico. En sam dan je 7 koprskih ribičev v Trstu nudilo naprodaj nad eno tono rib, zlasti sardel. Policija je vse kršitelje pred-pisov aretirala in bodo strogo kaznovani po zakonu.

* Smrt na železniški progi. Na postaji Campo di Marte blizu Padove se je smrtno ponesrečil 23letni železniški zavrak Angelo Berlini iz Riminija. Med izvrše-vanjem službe je zašel med dva tovorna vlaka in so ga vsega razmesarjenega po-tegnili izpol koles.

* Golobček s štirimi nožicami. V hiši kmečkega posestnika Petra Forgerinija bli-zu Gallarateja so doživeli nenavaden do-godek. Golobji par je imel v golobjaku mlade in iz gnezda je prikoral golobček, ki je namesto dveh imel štiri nožice, dve spredaj in dve zadaj, kakor pravi četvero-nožec. Zanimivo je, da ima golobček spred-nji del povsem normalno razvit, od srede trupa dalje pa je njegovo telesce podvo-jeno.

* Izvoz kač iz Bosne in Hercegovine. Ze dolga leta se mnogi pastirji in drugi v posebno prisojnih krajih Bosne in Her-cegovine bavijo z lovom na strupene ka-če, s čimer si zagotavljajo vsako poletje prav izdaten zaslužek. Poglaviti del ple-na gre vsako leto v Nemčijo. Kakor po-ročajo, je tudi letos v Bosni in Hercego-vini precej kač in so lovci pridno na delu. V Nemčijo opošiljajo cele zaboje kač, da tam lahko izdelujejo potrebni serum.

* Nežgoda 75letnega kolesarja. V goriško bolnico so pripeljali 75letnega Fran-ce-ta Oblaka, stanujočega v ulici dona Bosca v Gorici. Kljub visokim letom se Oblak še zmerom vozi s kolesom, pa je izgubil rav-notežje in padel, da je dobil nerodne poškodbe po obrazu in po rokah.

* Predraga kava. Solišče v Trstu je ob-sodilo Ivana Drudija, lastnika bara »Geno-va« v ulici sv. Spiridiona, na 200 dni za-pora, 500 lir globe in zaplenbo zaloge ka-ve, ker je prodajal škodljivo kavo po 1.50 lire. Ko so policijski agenti pred dnevi iz-nenaada obiskali njegov lokal in zaslišali goste, so izvedeli, da Drudi prodaja kavo nad maksimalno ceno. Pri tej priliki so zaplenili tudi 30 zavojčkov kave po 4 gra-me, ki jih je imel Drudi pripravljene za kuho.

* Dve nezgodi pri Logatcu. Ivan Brus, 60letni mizarški mojster iz Čevce pri Lo-gatcu, je doma padel s kozoletca 4 m glo-bo-ko in dobil nekaj nerodnih poškodb. Ker je do reševalnega voza daleč, so priskočili na pomoč vojaki in ranjenca s svojim av-tom prepeljali na kirurški oddelek v Ljub-ljano. Spotoma pa so naložili še 15-letnega Ivana Zalokarja iz Ljubljane, ki je na ce-sti blizu Logatca tako nesrečno padel, da si je zlomil levo nogo.

* Z mareličnimi jedri so se zastrupili. V milansko bolnico so pripeljali 4 otročiče družine de Serbi v starosti od 3 do 8 let, ki so si nakopali nenavadno zastrupitev. V bližini stanovanja so nabrali nekaj koščic od marelice pa so jih stolkli s kamnom in jedra pozobali. Proti večeru pa so vsi štirje občutili v želodcu in črevesju siln-bolečine. Zdravniki so ugotovili, da gre za precej težek primer.

* Poziv srbskim gospodarstvenikom. V nedeljo so bili vsi ravnatelji in predsed-niki gospodarskih podjetij in organizacij sklicani v posvetovalno dvorano na beo-grajskem magistratu. Pri tej priliki jim je beograjski župan priporočil, naj po vseh svojih močeh podprejo borbo zoper komu-nizem. Županov poziv so podprli tudi ne-kateri komisarji-ministri.

Iz Ljubljane

Izid natečaja za izdelavo regulacijske skice za Ljubljano in okolico

Mestna občina Ljubljanska je lani 24. av-gusta razpisala natečaj za idejni načrt re-gulacije Ljubljane s terminom do 1. marca t. l., ki je bil pozneje zaradi razmer in prošnje konkurentov podaljšan do 16. ju-nija t. l.

Vloženih je bilo 12 projektov, ki jih je ob razpisu določeno razsodišče pregledalo in svoje delo zaključilo 14. t. m. ob 12. uri ter odločilo, da se I. in II. nagrada ne podeli-ta, III. nagrado v znesku 30.000 din pa dobi ing. arh. Velimir Jamnický iz Zagreba, a druge nagrade niso bile razde-ljene, temveč je bil zanje namenjen zne-sek določen za odkupe takole: I. odkup v znesku 25.000 Din je dodeljen projektu z geslom »6543«; II. odkup v znesku 18.000 Din projektu z geslom »Ye«; III. odkup v zne-sku 14.000 Din projektu z geslom »Štiri-kraka zvezda«; IV. odkup v znesku 12.000 Din projektu z geslom »Emcna 2000«, a štirje enaki odkupi po 8.500 Din so dode-ljeni projektom z gesli »12«, »Lje«, »1879« in »Emcna« ter nadaljnji odkup v znesku 7.000 Din projektu z geslom »1941 + 59 = 2000«.

Mestna občina Ljubljanska vabi vse za odkupe predlagane projektante, naj ji do 31. t. m. naznani, če pristanejo na odkup ali ne. V smislu razpisa bodo načrti raz-stavljeni, kar bo o pravem času še objavl-jeno. Če upoštevamo razmere, v kakršnih so projektanti izdelovali svoje predloge, je uspeh popolnoma zadovoljiv.

* Predsednik okrožnega sodišča Pe-ter Keršič odhaja v pokoj. V sredo po-poldne se je predsednik okrožnega sodišča g. Peter Keršič, ki je večerj nastopil po-koj, v eni izmed razpravnih dvoran okrož-nega sodišča poslovil od vseh sodnikov in sodnih pripravnikov okrožnega in okraj-nega sodišča. Slovo je bilo prav prisrčno, saj je bil g. Keršič širokogruden, razumen šef, ki je užival vseobče spoštovanje. Po razstanku s sodniki se je g. predsednik

Dogoni klavne živine

Prehranjevalni zavod za Ljubljansko po-krajino razglša, da bodo v prihodnjem tednu ti-le dogoni za klavno živino:

v torek, 19. avgusta, v Črnomlju;
v torek, 19. avgusta, v Ribnici;
v sredo, 20. avgusta, v Ljubljani.

Vabijo se vsa mesarska strokovna zdru-ženja, da zaradi prevzema odkupljene ži-vine pošljejo na dogone svoje pooblašene zastopnike.

poslovil se od uradništva in ostalega na-meščanstva obeh sodišč.

u— Katraniziranje Vegove in Emonske ceste je končano. Zadnji teden je nekoliko zavrl že začeta dela. Zdaj pa je Vegova ulica z Napoleonovim trgom docela katranizirana in bo že te dni odprta za splošni promet. Manjka le še del Emonske ceste, ki čaka na katranizacijo. Vsi mimosoidci z zadovoljstvom ogledujejo moderno in so-lidno izvršeno delo na tej cesti. Preden so jo izročili javnosti, so jo lepo še vsi po-metli od preostalega prahu, da res izgleda, ko da bi jo gledali na sliki. Na vrsto bo prišla poleg že katranizirane vzporedne Peterlove se Turjaška ulica pred glav-nim vhom v Univerzitetno knjižnico, kamor pravkar dovažajo kupe tolenca. Na spodnjem delu Napoleonovega trga urejajo razširjeni kamniti pločnik na na-sprotni strani Križevniške cerkve, nakar se bodo lotili še srednjega dela Gosposke ulice do Novega trga, do kamor je ta ulica bila že lani katranizirana. Tako bo vsa četrt okrog univerze, glasbene akademije, Novinarskega doma in knjižnice v cest-nem pogledu kar najlepše urejena in bo v ponos našemu mestu.

u— Državni veterinarski bakteriološki zavod se je nujno odselil iz dosedanjh prostorov v šentpetrski vojašnici, Lipčeva ul. šte. 2, in posluje začasno v Veterinarski ambulanti, Domobranska cesta 21, telefon 20-36.

KIS

ZA VLAGANJE sočivja
znamke »VLACET«, pri-znato dober — prodaja
DROGERIJA K A N C, LJUBLJANA,
ŽIDOVSKA ULICA ST. 1

u— Stepanje perila, prtov in preprog skozi okna in na balkonih je še vedno prav drag razvada pri nekaterih družinah, čeprav so gotovo že vse ljubljanske go-spodinje večkrat brale, da je ta razvada policijsko prepovedana. Vsaka hiša ima svoj hišni red in z njim je tudi urejeno stepanje in snajenje na dvoriščih, kar nadzoruje hišni gospodar ali njegov po-oblaščenec. Pred kratkim smo pa čitali hudo pritožbo, da ponekod stepajo pre-proge od ranega jutra pa do poznega več-er-a in zato ljudje nimajo nikdar miru. Glede tega se je seveda treba pritožiti najprej gospodarju domačije hiše, vendar je pa ljudem, ki se zavzemajo za higieno, gotovo ljube, če ljudje, zlasti pa sosedje, ves dan snažijo in čistijo svoja stanova-nja, nego bi živeli v nesnagi in mrčesu, ki gotovo predstavlja mnogo večjo nevar-nost za mesto kot pa stepanje samo. Skrat-ka, za red pri stepanju perila in preprog skozi okna in na balkonih bo gotovo po-skrbela policija, za stepanje na dvoriščih so odgovorni hišni gospodarji, vsej jav-nosti in vsemu prebivalstvu pa koristita snaga in upoštevanje zdravstvenih pred-pisov.

u— Veseli teater. Petek, 15. avgusta. Samo še danes ponovitev programa. Pred-prodaja vstopnic v Delavski zbornici. (—)

Dr. BLUMAUER

do 1. septembra NE ORDINIRA.

Dr. PERKO

do 1. septembra NE ORDINIRA.

u— Ginekolog in porodničar dr. Vito LAVRIČ ne ordinira do 24. avgusta. (—)

u— Državna dvorazredna trgovska šola v Ljubljani. Popravni izpiti bodo dne 26. avgusta 1941 po razporedu, ki je objavljen na razglasni deski. — Prijave za vpis v I. razred šolskega leta 1941/42 sprejema ravnateljstvo dne 27., 28. in 29. avgusta med 8. in 12. Definitivni vpis v I. in II. razred bo 1., 2. in 3. septembra med 8. in 12. Vse natančnejše je razvidno iz objave na razglasni deski. — Šolsko leto 1941/42 se bo pričelo dne 22. septembra s sv. mašo ob 9. v trnovski cerkvi.

u— Strojepisni tečaj — novi — se pri-čno 18. avgusta. — Zahtevajte prospekt: Christofor učni zavod, Ljubljana, Domo-branska 15.

u— Nesreča v opekarni. Iz opekarnar na Viču so reševalci večerj dopoldne pripeljali na kirurški oddelek splošne bolnice 36let-nega delavca Martina Belca, stanujočega na Vrhniki. V opekarni ga je domači to-vorni avto stisnil ob zid, da mu je prizade-jal precej hude poškodbe po nogah.

E stata ripresa la vendita della

»SAN PELLEGRINO«

Garanzata acqua minerale.

Deposito generale E. GEROVAC, Lubiana, Kolodvorska 8.

Obnovljena je prodaja

»SAN PELLEGRINO«

garantirane mineralne vode

Glavna zaloga pri E. GEROVAC, Ljubljana, Kolodvorska 8.

u— S krompom se je oparila. V splošno bolnico so pripeljali 25letno Silvo Pečniko-vo s Poljanske ceste. Doma se je popila s krompom, tako da je dobila nevarne opekli-ne po životu, po rokah in nogah.

Rdeči križ poroča

Namesto venca na grob gospe Gabetove je daroval gospod Oset L 150. Iskrena hvala.

Prosimo, da se nujno zglaš v tajništvo poizvedovalnega oddelka gospod tajnik zo-botehnične šole zavoljo nekih informacij.

Pošto naj dvignejo: Avstin Jerica, Alek-sandrova 7, Berlot Amalijsa, Resljeva ce-sta, Bukovic Mila, Strelška 8, Čopčević, profesor, Čopova 21, Devetak Cveta, urad-nica ocol. daskarje, Droč Boris, čama-

šolec iz Laškega, Eržen Milan, Čopova 10, Gerkman Franjo, Cankarjeva 30 — Ko-deljevo, Glazar Marija, Sodarska steza 6, Gorican Henrik, Leonšič, Hrastelj Joža, Ciril-Metodova ulica, Izlakar Binca, go-stilna šestica, Jelenc Gojmir, odvnetik, Jeriček Blaženka in Majda, Glavarjeva 13 a, Kalin Minka, Gledališka 13, Lajba-her Fred, Rudnik 83, Lajovic Janko, Tur-nerjeva 20, Lenart Srečko, direkcija dr. žel., Marinc Franc, Fignerjeva 6/II, Me-šek J., davčni inspektor, Miklavčič Fran, Beethovnova 5, Močnik dr. Ernest, Hudo-vernikova 37, Ojstruš Anica, Strelška 25, Planina Franc, Vzajemna zavarovalnica, Prohinar Ivanka, Idrijska ulica, Rajhman Zlatka, Izanska 52, Ražem Ema, Trdinova ulica 3/II, Remic, Kolodvorska 8, Sacher Jožefa, Vrtna 23, Selan Marica, Trdinova 8/III, Sešel Rozl, Doberdobska 39, Sfilig-dr. Josip, Gledališka 7, Sirc Ljubo, Kersnikova 8, Špicar Jakob, Slajmerjev dom, Stare, obitelji, Dvorakova 12, Šapla dr. Anton, Puharjeva 16, Turk Neva, Ma-sarykova 25, Vaupotič Anton, mestna pri-stava, Verhovc Ivan, Kongresni trg 2, Vrlinšek Julči, Miklošičeva 20/II, Zagar Ivan, Aleksandrova 14, »Žena in dom«, uprava, Žilic Oskar, Kersnikova 5/1.

Pozivamo vse one, ki imajo svoje v vojnem ujetništvu v Bolgariji in na Ma-džarskem, da nam z dopisnico sporoče njih točne naslove zavoljo nadaljnjega postopka za njih izpust.

Meranska konjska loterija

Tudi v Ljubljanski pokrajini je bila te dni dovoljena prodaja srečk meranske lo-terije. Ta velika prireditve, ki se vrši na prelepem prizorišču v mestu ob gornji Adži sedaj že sedmič, bo gotovo oven-čana z istim velikim uspehom, kakršnega so dosegle dosedanje.

V ostalih 98 pokrajinah Italije je meran-sko konjsko loterijo vsa javnost vedno pozdravila z živahno simpatijo in zani-manjem. To čustvovanje je v največji meri upravičeno zaradi dejstva, ker je ta lo-te-rija doslej že ustvarila osem novih mili-jonarjev in je razdelila premij v znatnem znesku 40.981.556 lir. Razen že omenjenih osmih milijonarjev je bilo premij deležnih še 1323 dobitnikov.

Treba je imeti pred očmi, da se vsak kupec srečke nekega lepega jutra lahko prebudi kot bogataš. Poudariti je treba tudi, da vsak kupec srečke s svojim do-nosom pripomore k človekoljubnim smo-trom prireditve, zato ni nikakega dvoma, da bo loterija kar najbolje sprejeta med prebivalstvom 99. pokrajine Kraljevine Italije. Čisti dobiček gre namreč po od-bitku stroškov in znatnih premij v korist človekoljubnim ustanovam, ki delujejo pod nadzorstvom vlad po vsej Italiji.

Dobitniki premij pa niso samo kupci, marveč tudi prodajalci srečk, ki dobe prvih pet premij. Ti prodajalci so dobili doslej skupno že 735.032 lir.

Iz Novega mesta

Nezavesten kolesar je obležal sredi ceste

Novo mesto, 14. avgusta.

Na cesti od Mirne proti Rakovniku se je peljal na izlet s kolesom elektrarniški dela-vec Vinko Gregorič z Rakovnika. Na kolesu je peljal pred seboj svoje dekle. Z njim sta bila v družbi še dva kolesarja. Malo od Mirne se je Gregorič zaradi sla-bega pregleda zaletel na sredi ceste v 35-letnega delavca v banovinski elektrarni Iva-na Zavrla z Rakovnika, ki se je vračal domov. Pri trku je priletel Zavrl s takšno silo na ceto, da mu je počila lobanja in je obležal nezavesten sredi ceste, dočim sta Gregorič in njegovo dekle kljub padcu ostala nepoškodovana. Kolesarji so nadalje-vali s kolesi svojo pot. Šele bližnji sosedje so hudo poškodovanega Zavrla odnesli v Mirno, odkoder ga je tamkajšnji hotelir g. Bulc prepeljal z avtomobilom v bolnišnico v Kandiji. Zavrl še vedno leži v globoki nezavesti, iz katere se le od časa do časa prebudi. Žal ni mnogo upanja, da bo ostal pri življenju.

n— Odlično uspel koncert. V torek je bil v Prosvetnem domu dobrodelni koncert, katerega je priredil tukajšnji okrajni odbor Rdečega križa v korist osirotelim priseljencem. Nastopili so pomnoženi novomeški sa-lonski orkester pod taktirko kapelnika g. Engelberta Sarga, sopranistinja g. Mar-jana Kalanova, pianistka gđ. Edita Lo-garjeva in italijanski violinist g. Bruno Saletti. Koncert je zelo dobro uspel in so bile vse skrbno izbrane točke brezhibno izvajane. Občinstvo, ki je tokrat res do kraja napolnilo prostrano dvorano, je na-gradilo vse umetnike z burnim priznanjem. Tudi družabno je koncert odlično uspel, saj so ga počastili s svojim obiskom vsi tu-kajšnji najvišji predstavniki vojske, držav-nih in samoupravnih uradov. Na dopustu bivajočega poveljnika Divizije je zastopal poveljnik novomeške garnizije v 6. top. polka polkovnik g. Arpaia, med drugimi pa so bili prisotni tudi načelnik Staba divi-zije polkovnik g. De Martino, okrajni civilni komisar g. dr. Griselli, mestni župan g. dr. Polensšek, predsednik okrožnega sodišča g. Barle, poveljnik Kr. Karabinjerjev ka-petan g. Fera, državni policijski komisar g. Chizzellin, stolni prošt g. Čerin in vrsta druge gosode.

n— »Via malo« na novomeškem odru. V torek 19. in v sredo 20. t. m. bodo gosto-vali v Novem mestu mariborski gledališki igralci. Uprizorili bodo v Prosvetnem domu Knittlovo »Via malo«. Uprizoritev te zna-menite žalozne bo za Novo mesto kulturni dogodek, saj nastopijo sami priznani gledališki umetniki, ki so tudi v Ljubljanski drami dosegli z »Via malo« prodoren uspeh. Režija v izkušenih rokah prevajalca g. Pe-tra Malca. Gostujeta članici ljubljanskega Narodnega gledališča ga. Mira Danilova v vlogi Sylvije in ga. Rakarjeva v vlogi matere Laurecve. Ostale vloge so v ro-kah Mariborčanov.

n— Krojni tečaj za krojače. Skupno združenje obrtnikov v Novem mestu pri-redi krojni tečaj za krojenje moških oblek. Tečaj se bo pričel 21. t. m. v pisarni zdru-ženja, bo brezplačen in ga bo vodil prizna-ni strokovni učitelj g. Alojzij Knafeč iz Ljubljane. Namenjen je vsem tukajšnjim krojaškim mojstrom in prav posebno po-močnikom. Prijave sprejema združenje do 17. t. m.

ZAKRKNJENI SAMEC

Gospod Ščepce, zakrknjen samec, obedu-je v gostini že leto dni. Zmerom zabav-lja. Zdaj na to, zdaj na ono. Včeraj je spet poklical natakarka k sebi in mu rekel:

— Veste, kak okus je imel vaš zrezek? Prav kakor star podplat, ki bi ga spikli na maču.

Natakark se ni dal odstraniti iz ravno-težja, temveč je le začudeno pogledal sta-rega sitneža:

— Neverjetno, kaj vse ste že jedli!

Srečke so na prodaj pri bankah, poštnih uradih in tobakarnah vse pokrajine po 12 lir komad.

Ko bo prodaja srečk zaključena, se bo-bobralske matrice vseh prodanih in ne-prodanih srečk pri generalnem inspekto-ratu za loto in loterije v Rimu. Tu se matrice prodanih srečk urede po serijah in številkah v posebnih železnih zabojčih ter so odposljoje v kraj, kjer bo zrebanje.

Zrebanje se vrši takole: Na odru je se-dem zar. Prva vsebuje toliko enostavnih ali dvojnih črk, kolikor je serij prodanih srečk. Črke so natisnjene v notranjosti zaprt kovinske krogle. Ostalih pet zar vsebuje deset števk od ničle do devet in so tudi te številke natisnjene v notranjosti kovinske krogle. Zrebanje se začne tak-ko: Iz prve zare se potegne serija ter nato ostalih pet števk, ki tvorijo potem številko srečke.

Takoj nato se poišče matrica, ki ustreza številki te srečke. Če se izžreba serija ali številka srečke ene izmed onih matric, ki sta bili že izvečene, se to zrebanje uniči in se ponovi. Zrebanje se vrši toliko časa, dokler je še kaj določenih premij. Najprej izžrebane srečke se potem označijo z ime-ni konj, vpisanih za dirke v Meranu. Pre-mije odpadejo potem na one srečke, na katerih so napisana imena konj, ki so pri dirkah prvi prišli na cilj. (—)

Z Vrhnike

v— Bogastvo narave. Lepo je zdaj okrog Vrhnike. Zelena barva polj in travnikov se preliva v zlatorumenno barvo žitnih njiv. Letina kaže dobro. Ze je spravljen jecmen pa pšenica in oves zoreta. Kmetovalci se kar pohvalijo, da so spravili lep pridelek. Matilnice pojó in s podov in skednjev se že razlega stari »pika-poke«. Koruza »gre v križe«. Lepa je, visoka in močna. Ako ne bo posebnih nesreč, viharjev in uim, bo ta važni pridelek za naše kraje dobro prehra-nil ljudstvo čez zimo. Tudi sadje je lepo in zdravo. Še bradja ob hišah in skednjih bohotno kaže precej grozda. Letos je mnogo več obdelane zemlje ko prejšnja le-ta. Vsi so pač računali na svoj lastni trud. Dobilo se bo tudi nekaj za prodajo, da ne bodo tržani preveč škodljivo gledali ratarja.

v— Organizacija preskrbovanja prebi-valcev z ostalimi življenjskimi potrebšči-nami napreduje. V soboto smo dobili prvi meso na karte po primerni ceni. Skoraj ni bilo hiše, kjer ni v nedeljo dišalo po mesni juhi. V sredo je bil dagon živine za odkup po Prevodu. Več ko 100 glav živih živali! Vidi se, da naš kmetovalec goji živinorejo, ne samo mlekarice, temveč tudi plemen-ske in za zakol. Zadovoljnih obrazov je

Komandant Bruno Mussolini

Ducejev sin, padel junaške smrti v izvrševanju svoje dolžnosti

60.000 mark
za Bismarckov portret

Na neki javni dražbi slik pretežno iz prejšnjega stoletja, ki se je vršila te dni v Berlinu, so dosegli nad vse visoke cene. Tako so prodali Bismarckov portret, ki ga je napravil 1893. Lenbach, za 60.000 mark, isto ceno je dosegla neka pokrajina Henrika von Zügela. Nekatere Grütznerjeve slike so dosegle 18.000 do 40.000 mark, za velik denar so prodali tudi neko majhno Makartovo sliko. Nasprotno pa so prodali portret bradatega vojščaka, ki ga je napravil Rembrandt v mladih letih, sicer za visoko ceno 54.000 mark, ki je pa bila dosti nižja nego izključna cena.

Prijetni zapor

Pod tem naslovom piše »Neues Wiener Tagblatt«, da sta bivša francoska ministra Paul Reynaud in Mandel, ki sta že nekaj časa v Vals-les-Bains v zaporu, dovoljo popustljivosti francoske policije prišla že daleč. Čeprav sta bila edina stanovalca v internacijskem poslopju v Vals-les-Bains, jima je prihod novih internirancev, ki so dospeli pred kratkim, šel tako na živce, da sta proti skupnemu bivanju s temi novodošli vložila protest. Policija vichyjske vlade je ta protest upoštevala, Reynaud in Mandel sta se preselila v nov »zapor«, to je v lepo vilo, ki stoji na nekem griču pri Vals-les-Bains in ki jo obdaja čudovit park.

Hladilne omare

za vsako gospodinjstvo

Neka tvrdka v Frankfurtu ob Meni, ki izdeluje hladilne naprave, je sporočila, da bo začela takoj, ko se bo vojna končala, izdelovati v množestveni proizvodnji »ljudsko hladilno omaro«. Modele te omare so že pripravili. Doslej je veljala takšna naprava 400 do 900 mark in si je torej ni moglo omisliti vsako gospodinjstvo. Novi model pa bo veljal 100 do 150 mark.

Eksc. general Messe

poveljnik italijanskega ekspedicijskega zbora na ruski fronti

ISLANDIJA

Roosevelt se je odločil, da zasede otok Islandijo in poseže tako prvič preko ameriške celine proti vzhodu v Evropo.

Otok Islandija, ki je pripadal od 1380. do 1918. danski državi, je od 1. decembra 1918. z Dansko zvezan samo s personalno unijo, to se pravi, da sta obe deželi politično neodvisni, imata pa istega vladarja. Islandija je živela z Nemčijo že od nekdaj v najglobljem miru, kralj in Danska sta danes celo pod varstvom nemške državne brambbe. Nasprotno pa je Anglija že pred meseci poslala na otok svoje čete, ki so štele 8000 do 60.000 mož. To vojaštvo je stalo na nevtralnem otoku, ki nima lastne vojske in je tudi ne potrebuje, a sedaj so se mu pridružile še ameriške čete, torej čete države, ki baje ni v vojni. Daljni otok Islandija stopa prvič v krog zgodovinskih važnih dogodkov, kajti svetovna zgodovina se ga je dotaknila le narahlo med Napoleonovimi vojnami proti Angliji in v svetovni vojni. Njegovo tiho življenje se je pričelo pred kakšnimi tisoč leti, ko so se norveški Vikingi polagoma selili v to deželo. Po raznih sporih in notranjih bojih so se Islandci l. 1262. prostovoljno postavili pod vladno norveškega kralja, z Norvežani pa so prišli l. 1380. pod Dansko, pri kateri so morali

ostati, ne da bi jih kdo kaj vprašal, tudi l. 1814., ko je dunajski kongres ločil Norvežane od Dancev. V teku 19. stoletja se je na otoku razvilo stremenje po neodvisnosti, ki je dobilo l. 1918. prej omenjeno državno obliko. Majhno ljudstvo živinorejcev in ribičev, ki šteje komaj 110.000 duš, živi na okrog 100.000 štirjaskih kilometrov obsegajočem otoku, ki ga je mogoče le kakšno četrtino gospodarsko izkoriščati. Glavno mesto Reykjavik šteje komaj 30.000 prebivalcev, drugih mest. ki bi štela nad 5000 prebivalcev, ni.

Otok, ki je na južni strani ploščat in brez pristanišč, se dviga proti severu, kjer ima številna pristanišča in strmo obalo, povprečno 600 m visoko, posamezna gorovja pa se dvigajo dosti višje. V zelo vulkanski notranjosti je mnogo vročih vrelcev, gejzir, ugaslih in delujočih ognjenikov, toda več nego sedmina dežele je pokrita z večnim ledom in snegom. Tla se dajo obdelavati le v poedinih krajih, kože in drugi živalski proizvodi ter ribe so glavno izvožno blago. Zemeljski zakladov je malo, tako da je lega otoka trenutno njegova najpomembnejša privlačnost. Ljudstvo pa je navzlic težkim življenjskim pogojem ali

pa baš zavoljo njih zelo napredno, razvito in izobraženo. V Reykjaviku ima celo svoje vseučilišče. Od zapada proti vzhodu se razprostira otok okrog 490 km daleč, od severa proti jugu pa 310 km. Njegov pomen za Angličane in Američane je v tem, da se v njihovi posesti za nekaj skrajsa pas nevarnosti, skozi katerega mora ves blagovni in vojaški promet iz Kanade v Anglijo. Toda od Islandije do Skotske je še vedno okrog 1000 km širok pas, ki ga Nemci suvereno ogražajo. Anglosasi tudi menijo, da bi jim Islandija pozneje morda rabila kot pomorsko in letalsko oporišče v bitki za Atlantik. Toda to je še posem bodočnosti, kajti ceste na otoku in njegove pristanišče ter letalske naprave ne ustrezajo ta čas nobenim posebnim vojaškim zahtevam.

K temu je treba dodati, da mora tisti, ki otok zasede, svoje čete, naj si bodo še tako maloštevilne, zalagati od doma malodane z vsem potrebnim, tudi s kruhom in moko, kajti to, kar proizvajajo otok, zadostuje komaj za domače prebivalstvo, a vse to zalaganje mora preko stotin kilometrov morja. To so dejstva, ki imajo važno vlogo in zelo zmanjšujejo pomen, ki ga more imeti Islandija za Ameriko in Britanijo.

Slama in les kot krma

Poskusi, ki so jih napravili v znanstvenih zavodih na Švedskem in Norveškem, so pokazali z vso gotovostjo, da je mogoče konje in govedo krmiti tudi s celulozo iz slame in lesa namesto z običajno krmo. Seveda si pri tem ne smemo predstavljati, da bodo domačo živino v bodoče redili morda z lesno žagovino namesto s travo ali ovosom. V načelu pa je stvar ista. Zivali je treba na novo hrano počasi privaditi, a to je pri poskusih vedno uspelo. Glede krmilne celuloze je vse eno, dali izvira iz lesa ali pa iz slame, kajti učink je v obeh primerih isti. Norveška višja poljedelska šola je ugotovila, da ima slama v naravnem stanju hranilno vrednost 2,1 enote, medtem ko ima celuloza iz slame hranilno vrednost 6 enot. Poskus, ki so ga napravili na Švedskem s težkimi konji, je dokazal, da ima sto kilogramov celulozne krme isto krmilno vrednost ka-

kor 90 kg ovsa. Zivali, s katerimi so delali poskuse, so dobivale osem tednov namesto 3,5 kg ovsa na dan po 3,9 kg celulozne moke iz slame. Osem konj so krmili na ta način in so jih pri tem uporabljali za vsa normalna dela, drug konj pa je dobival navadno krmo. Po dveh mesecih je vodja poskusov, agronom Helleday s poskusnega zavoda upsalkega vseučilišča, na podlagi zapisikov ugotovil, da so postali konji, ki so jih hranili s celulozno moko, celo težji nego konji, ki je prejemale naravno hrano. Njih telesno stanje je bilo izvrstno.

Te ugotovitve so seveda velikega pomena za živinorejce, zlasti pa v severnih deželah, kjer pridelajo nezadostne količine ovsa in ga morajo uvažati. Ni pa dvoma, da se bodo slični poskusi; nadaljevali sedaj tudi v drugih deželah.

„Kralj lastavičjih gnezd“

Kitajska je čudaka dežela. Tako zavrača mleko in mlečne izdelke vseh vrst, nasprotno pa ceni nad vse »lastavičja gnezda«, ki sestojijo iz morskih alg in ki pomenijo Kitajcem posebno slaščico »Kralja lastavičjih gnezd« pa bi se lahko imenoval po

vzorcu ameriških »kraljev železa« ali »kraljev žvečilne gume« itd. vrli Lio Šaj Pao, mož, ki je bil nekoč zelo znan gusar in tiho-tapec, pa je sedaj enostavno bogat, silovito bogat mož. Njegovo brodogradništvo je bilo tako uspešno, da je pred kratkim po kitajskih morjih in je prevzelo polne tovore lastavičjega izdelka, ki ga znajo kitajski kuharji pripravljati na vse načine, da zadovoljijo okuse tudi najbolj razvajenih klientov.

Japonska blokada pa je obrti kitajskega magnata prizadela težak udarec, čeprav je po drugi strani nevarnost, ki preti plovbi, zvišala cene lastavičjih gnezd za celih 300 odstotkov. Lio Šaj Pao je splošno znano omejil svoje posle, toda sinovi Neboškega carstva so tako navezani na lastavičjo slaščico, da se je odločil odpustiti svoje džunke kljub vsem nevarnostim v malajski morja. Posli mu znova cvetejo, a za vsak primer, če bi blokada uničila njegovo brodogradništvo in imetje, ki ga ima doma, je dal na neznan otok Oceanije po ljudeh, ki jim lahko zaupa, prepeljati svojo zbirko jadrnih kamnov, ki je najbogatejša na svetu in ki mu bo v vsakem primeru zagotovila neskrbno starost.

Voznina za polet na luno

Ceno za prvo vozovnico za polet na luno je plačal te dni menda dosti pregodaj, neki barcelonski milijonar. Naložil je v neki banki 250.000 pezet in izjavil, da mu bodo rabile za njegovo vozovnico, ko bodo izvršili prvi polet na našo nebesno spremljevalko.

A NEKDOTA

V neki družbi se je postavljala ostarela, zelo nalepotičena dama, ki je hotela imeti glavno besedo. Med poplavo besed, s katerimi se je spravila nad družbo, ji je ušel stavek: »Ali veste, da štejem baš 24 let?«

Filmski igralec Heinz Rühmann, ki je bil v družbi, se je nagnil k sosedu in zašepetal: »Rad bi vedel samo to, kdaj je pričela šteti!«

VSAK DAN ENA

»Oči! Rozbija si edino priložnost!«

Podzemeljska knjižnica
Ivana Groznega

Leta 1491. je končal milanski arhitekt Pietro Solari kremeljsko obzidje, ki je zaprlo površino 2½ km². Od tega časa se Kremelj ni mogel več širiti. Strastni ljubitelj knjig in obenem neusmiljeni krvoločnik Ivan Grozni je slutil povsod sovražnike. V podzemeljskem Kremlju je skrnil svojo svetovno znamenito knjižnico, do 800 redkih rokopisov iz Kijeva, Benetk, Bizanca in ostaline svoje stare matere Sofije, zadnje princeze iz hiše grških Paleologov. Grozni car je razkazoval svoje zaklade učenemu nemškemu pastirju Wettermannu, ki si ga je najel za prevajanje latinskih in grških rokopisov. Letopisi so nam ohranili imena mož, ki so bili povabljeni v to skrivališče; bili so trije ruski uradniki in štirje Nemci. Rusi so znali Wettermanna odpraviti, ker se jim ni ljubilo, da bi sedeli z njim vse dneve pod zemljo, kakor je bil ukazal car. Ivan Grozni je tedaj besen zaklenil knjižnico s tremi ključavnicami in je ni nihče več videl. Zaman so jo iskali Poljaki, ki so zasedli Kremelj leta 1613. Našli so samo en važen rokopis, privilegij carja Konstantina na papeže, ki so ga takrat podarili Vatikanu.

Starejša sestra Petra Velikega, carevna Sofija, je poverila svojega tajnika Makarjeva, da bi poiskal ostale knjižne zaklade. Ta je prehodil pod zemljo ves Kremelj in videl obokano dvorano, natrpano z zaklenjenimi skrinjami. Sofija mu je ukazala molčati in Makarjev je šel na smrtni postelji odkrit skrivnost svojemu prijatelju, cerkovniku Osipovu. Energični cerkovnik je iskal rokopise vse svoje življenje, 30 let. Od kraja je imel srečo in je našel na pol zasute podzemeljske stopnice in vrata. Toda Osipov se je zbal, ker se je strop podzemeljskega hodnika rušil. Car Peter mu je dal delavce in mož si ni izmislil nič boljšega, nego da je dal Kremelj razkopavati od zgoraj v smeri hodnika. To delo se je ponesrečilo, ker znaša debelost kremeljskega kulturnega sloja 12 do 14 metrov. Po smrti Petra Velikega se njegovi nasledniki niso več zanimali za stvar. Starti Osipov se je opogumil šele deset let pozneje in prosil carico Ano za pomoč. Dobil jo je, a je umrl, preden se je lotil novega dela.

Šele leta 1891. je oživil zanimanje za knjižnico Ivana Groznega docent strassburske univerze dr. Ed. Trehmer, ki je

prišel v Moskvo, da poišče neznane Homerove rokopise. Trehmer ni našel sicer nič, ker mu ruski arheologi niso verjeli, da je imel Ivan Grozni knjižnico pod zemljo. Ščasoma se je ta nevera podela. Nova izkopavanja pred prvo svetovno vojno so dala zelo važne smernice. Našli so celo dvorano s priklenjenimi skeleti in številne hodnike. A vojna je prekinila ta dela in se pozneje, kolikor nam je znano, niso obnovila. To bi pa bilo važno, saj ne gre samo za ozko strokovno poizvedovanje, gre za zaklad, ki bi razveselil ves kulturni svet. Nemška iskalca tega zaklada Trehmer in Clossino sta zapisala: »S to dragoceno rokopisno zbirko bi povrnila Rusija Evropi čase Medicejevcev, Petrarke in Boccaccia, ko so našli v prahu knjižnice nepoznane zaklade antične kulture.«

Živali in mraz

Da bi ugotovili, katere živali prenesejo najnižje temperature, so na Norveškem napravili zanimive poskuse. V posebnih celicah so izpostavili temperaturam, ki so jih postopno zniževali, zastopnice arktične favne. Uspeh je bil ta, da je pri 45 stopinjah pod ničlo poginil večji del teh živali. Severni medvedji, tuljni in mroži so prenesli do 85 stopinj pod ničlo, a pri 100 stopinjah pod ničlo je poginila sleherna polarna žival. Nasprotno pa so vzdržale še nižjo temperaturo, in sicer do 110 stopinj, čeprav se zdijo neverjetno, povsem navadne domače gosi in race. Morda je s tem v zvezi mraževo obdobje z gosjo mastjo, kajti po njihovem mnenju je to najboljše zaščitni pripomoček proti mrazu.

Mehiška basem

Prešič in osel sta stala drug ob drugem v hlevu.

Prešič je dejal oslu: »Ubogi osel! Vsak dan te tako nabunkajo in nikoli nimaš mirne urice. Jaz pa dobivam dovolj jedade in ne delam nič. Zadostuje, da zakrulim, pa mi prinese jesti in piti.«

Osel je odvrnil prešiču: »Oh ti umazano prase! Treba ti je samo zakruliti, kadar hočeš jesti in piti — a zato ti ni pričakovati nič drugega, nego da te bodo zaklali in pojedli. Naš kmet bo slavil v bližnjih dneh poroko, vsak dan že vlačimo drva, na katerih te bodo pekli.«

Tedaj je prešič prenehal jesti, tako da je omršavil. Najsi so mu dali še toliko jedi, se je skoraj ni dotaknil. Ko je kmet slavil poroko, je bil prešič že zelo mršav. A navzlic temu so ga zaklali in pojedli.

ZASTONJ IZPRASUJES

- Kaj je tvoj oče, mali?
- Prehlajen.
- No, to že, ampak kaj dela?
- Kaka!

Protektorat
brez nezaposlenih

V Češko-moravskem protektoratu je od meseca do meseca, kakor poročajo nemški listi, število zaposlenih čedalje večje, tako da na njegovem ozemlju danes praktično ni več nezaposlenih. Iz tega razloga so oblasti odredile uvedbo delovnih knjižic. Izdajati jih bodo začele 1. septembra, a do konca leta bosta imela že okrog 2 milijone delavcev svoje knjižice. Te knjižice bodo izdajali v češkem in nemškem jeziku.

121 novih planetoidov

Četrtilletni nemške astronomske družbe je objavil poročilo o novih planetoidih, ki so jih odkrili lansko leto. Časopis navaja 121 teh nebesnih drobcev, največ pa so jih odkrili na Finskem (31) in v Nemčiji (30). Madžarska sledi z 20 novo odkritimi malimi premičnicami, v pet nadaljnjih državah so jih odkrili manj nego po deset, a iz Anglije in Amerike ni bilo nobenega poročila, da bi bili tudi tam kakšno odkritje.

Nemški izselenci se pogovarjajo s tripoljskimi domačini

Kulturni pregled

Kipar Francišek Smerdu

Tretji razstavljalca v Jakopičevem paviljonu je kipar Francišek Smerdu. Ni novo ime v kroniki slovenske upodobljaljoče umetnosti, nedvomno pa sodi med najmlajše kiparje. Prihaja včas v paviljon, gleda, kako gredo stvari (ne na svetu, marveč v majhnem delu sveta, kjer njegove umetnine čakajo obstajati in kupce) ter morda na tihem, zaprt vase, razmišlja o poslanstvu in o usodi slovenskega umetnika.

Ko sem vprašal kiparja Franciška Smerdu, kako se je razvil v umetnika, je odgovoril:

— Po rodu sem Kraševac in ljudje pravijo, da so Kraševci prav posebno nagnjeni do kiparske umetnosti. O kakšni izrazitosti želji do umetnostnega ustvarjanja vam iz svoje mladosti ne morem povedati nič pomembnejšega. Zdi se mi, da je delo našega odličnega kiparja Bernerkarja, ki sem ga videl na pokopališču nekje na Krasu, odločno vplivalo name. Bilo je moje prvo kiparsko doživetje. Morda mi je dalo impulz, da sem se pozneje napotil v Ljubljano in nato v Zagreb, kjer so mi bili učitelji Kršinič, Frangeš in Meštrovič. Tu se je šele začel moj pravi razvoj. Dela slavnega Hrvata, Strossmayerjeve galerije, razstava velikih francoskih mojstrov in druge take prilike so mi dale spoznanje, kaj je prav za prav umetnost. Čeprav je bilo življenje v Zagreb trdo, me ni prešla volja in veselje do dela in napredka. Sicer pa sam veste, kako je mlad človek poln optimizma. Toda čas mineva, leta potečejo in z novimi leti pridejo nova spoznanja. Prihajajo dvomi, ki so umetniku dostikrat koristni. Danes se začudeno vprašujem, kje je tisti Francišek Smerdu z zagrebske Akademije? A naj bo kakorkoli že: imam zadosti trdne volje in bom vse storil, da se res razvijem v umetnika.

Iz tega je poteklo nadaljnje vprašanje: Kako gleda naš kipar Smerdu na plastično umetnost in na njen pomen v slovenskem kulturnem življenju?

Kipar je segel v mislih v preteklost, preletel mogočno dediščino kiparskih umetnin, ki so jo zapustili človestvu davni umetniki, in odgovoril:

— Čeprav je plastična umetnost sestra slikarstva, arhitekture itd., ima dokaj svojasto mesto v kulturnem razvoju človeštva. Dejal bi, da potrebuje plastika močnih ljudi, ki se dobro zavedajo svoje pomembnosti. Je pogledimo, kdaj se je razvijala egipčanska monumentalna plastika, pa grška, rimska, renesančna in baročna kiparska umetnost. Junak, poveljnik, državnik, svetnik, ki hočejo (ali hočejo tako drugi) zapustiti potomcem svojo podobo v spomin na pomembno delo za narod, državo itd. Tako se je rodil portret. Važna pa je tudi človekova kulturna raven. Primerjajmo njegov odnos do slike in kipa! Slika si najde neprimerno hitreje mesto v človekovem stanovanju; mika z barvo, je bogatejša po snovi in vsebini. Slika, ki predstavlja bitko, je za manj kulturnega človeka nedvomno večja senzacija, kakor pa samotna plastika umrlega vojaka ali otočne deklice.

— In pri nas Slovenci? Koliko pa imamo dobre plastike? Gotska, baročna, da — toda pozneje? Spominimo se naše zgodovine in samo pomislimo, kar sem povedal o močnih ljudeh. Koliko je pri nas monumentalnih poslopij, ki potrebujejo plastičnega okrasja? Se ta, kar jih je, kažejo prazne niše. In kje so prostorni trgi, parki, dvorci, velike dvorane, mogočna stopnišča, torej prostori, kamor spada velika plastika? Naš meščan pač ne daje

Italijanski glas o slovenski umetnosti

V rimski reviji »Primato« je priobčil italijanski slikar Corrado Corazza, čigar ljubljanske risbe smo že omenili, zanimivo razglabljanje o slovenski umetnosti z naslovom »Passaggiata per l'arte slovena«.

Pisec pravi med drugim: To, kar v Italiji splošno vemo o slovenski umetnosti, je zavisevalo predvsem od mednarodnih razstav v Benetkah, od jugoslovanskih paviljonov in od kakšne individualne razstave slovenskih umetnikov v Rimu ali v Milanu. Je to umetnost, ki je podobna umetnosti, kakor se goji na splošno v srednji Evropi: v dobi novoklasičnega je bila akademična, je zdaj postala impresionistična, nemara futuristična, ima tu mednarodno znamko, tam pa je omejena na slikovitejši slovenski folklor.

Slovenska umetnost je bolj ali manj vse to; nedostaja ji zares velike individualnosti, predvsem pa prave obrti, se pravi, kontinuitete in časovne vezanosti. Ima pa nedvomno neki ton in neki značaj, ki ni vezan toliko na sklad in razvoj oblik, kolikor na svojstven pečat občutja v vsebini. Zakaj neki Slovani niso bili tako slikarji in kiparji, kakor so bili Italijani, Flamci in Nemci? Kdor bi mogel z večjo avtoriteto in večjim znanjem kakor je naš proučevatelj vprašanja, zakaj pa na pr. muslimani dospelji višje v arhitekturi kakor v figurativni umetnosti, ne meneč se kaj prida za Mohamedove prepovedi, bi mogel po isti poti razložiti, zakaj je pri Slovanih figurativna umetnost bolj pomožnega kakor pa vodilnega značaja. Nočemo s tem prezreti dejstva, da v slovenskem slikarstvu in kiparstvu dela, ki se zde, kakor da so lirika — naslikana in izklesana, namesto napisana. V slovenski umetnosti se zdi ta »literarnost« prevladujoči znak njene odličnosti, ker nima tistega izumetničenega in možganskega, kar pri nas po pravici pripisujemo slikarski literarnosti. Če bi hotel povedati prav na kratko: pri nas slikamo, kakor bi peli; v Sloveniji kakor bi pisali. Za nas je umetnost bila in v bistvu je zaveda obrti, ki prehaja čisto v poezijo, za Slovence pa je osebna vaba izobraženih ljudi z dežele, izmed katerih so mnogi videli svet in ki prihajajo včas tudi k poeziji.

Po teh opazkah prikazuje pisec v svojem — kakor je umljivo — le bežnem pregledu razvoj slovenske upodabljaljoče umetnosti od njenih zgodnjih začetkov do naših dni. Čitatelje utegnejo zanimati Corazzove opazke o novejši umetnosti.

Devetnajsto stoletje, piše italijanski slikar, je pri Slovencih nenavadno konformno z evropsko umetnostjo tega časa: slovenska umetnost se je odpravljala domači posebnosti zasnovne in barve. Brata Janez in Jurij Šubic, ki sta študirala v Parizu, v Pragi in v Atenah, spominjata včas na Daumiera,

prednosti dobri plastiki, ki nima »storije«, ne pisanih barv, ne rezljane okvirja. Odjemalec kipa mora dobro vedeti, kaj bo storil z njim, pa naj ga porabi za spomenik ali pa za zasebno estetsko namembno, medtem ko se za sliko kaj hitro najde ustrezajoč prostor. Mediceji so zelo cenili plastiko, takisto baročni aristokrati, pa nemški, francoski in drugi bogataši. Pri nas je s plastiko velik križ; naše občinstvo bi bilo moralo spremeniti marsikak svoj nazor in zavreči prenekateri predsodek.

— Kakor vidite, sem šel s svojo plastiko ljudem naproti. Zato sem »maloplastik«. Če jim ni do Davida, jim bo nemara prijel dvocentimetrski Samson. Ali da povem resno: Hotel bi ustvariti majhno, intimno plastiko, ki bo našemu občinstvu laže dostopna in ki utegne odpreti vrata tudi razumevanju velikih, monumentalnih plastičnih zasnov.

Ali pomeni sedanja razstava kaj več v umetniškem razvoju kiparja Smerduja?

Umetnik je odgovoril:

— Zareze v moje umetniško pot ne bo naredila, vsaj posebno vidne ne. Gotovo je, da sem hotel pokazati občinstvu kaj novega, razvojnega naprednejšega, vendar upam, da sem že dosegel do rezultatov, ki mi dovoljujejo, da priredim v doglednem času svojo kolektivno razstavo, ki bo pomembnejši dogodek za moje umetnost. Na sedanjih razstavah so novi portreti. Kakor sem že dejal, skušam s svojo plastiko izpolniti vrzel v umetniškem življenju našega meščana in sicer v intimni, domačnostni smeri. Sedaj sem se lotil tega še v portretni umetnosti. Pri tem pa imajo spet vlogo prostor, material, format in znanj strah pred statuo.

Beseda je nanesla na umetnostne vzornike.

— O njih bi lahko govoril samo v zvezi s svojim nazorom o kiparski umetnosti. Hočem nekaj tretjega, se pravi: če zanimujem prvo, namreč golo posnemanje narave in drugo: stilizacijo predmeta, je tretje trden kubični volumen, rahlo idealiziran, razgiban in kaj vem kakšen še. Zrcalo današnjega časa je motno, če ne že razbito, zato rad pogledam podobe preteklosti. Občudujem arhaično plastiko, tanegrejske sohlje, malo pompejsko plastiko, pa tudi sodobne mojstre. A med občudovanjem in golim posnemanjem je ogromen razloček. In če je že kje podoben, ki bi mi jo siten kritik utegnil očitati, potem lahko samo rečem, da zaradi malenkosti ne vidi celote, ki je vedno moja in vsekdar doživljena. Moji vzorniki so potemtakem čas, podobna razpoložnost, duhovna sorodnost, ne pa imena, stili itd.

Za konec — se je glasilo vprašanje — se beseda o bodočnosti, o novih načrtih? — Rajši bi vprašal — je odgovoril kipar Smerdu s trohico zdrave ironije — kakšne načrte ima naše občinstvo z mojo umetnostjo? Samo ta njegov odnos bo sprotil podiral in gradil moje bodoče namene. — Seveda nameravam še nadalje delati za razstavo, za prodajo in za svoje lastno veselje. Rad bi se lotil česa velikega, škoda, da pri nas ne gradimo kakšnega foruma, stebrišča, svete ceste... — Ko bi se le kaj odprlo; — je zaključil kipar Smerdu z zdravim občutkom umetnika, ki hoče živeti in ustvarjati. Tako pravi kmet: kakšna bo letina? O, ko bi le obrodilo! Ne kmet in ne umetnik pa nimata jamstva, da bo vestna in poštena setev res prinesla obilno žetev. — Občinstvo, ne pozabi domačih umetnikov!

včas na Luigija Noma. Od Janeza Subica smo videli nekega sv. Jurja, ki pa spominja na Bellinija in od Franketa slike take vrste, kakor jih je slikal Favretto. — Sredi teh omahovanj in učenih potrat, ki so kaj uboge v slikarskem smislu, nahajamo lep ženski portret Ivane Kobilica, vreden katere koli evropske galerije in ne samo sicer častiljive slovenske Narodne galerije v Ljubljani. Prav tako zanimivo se zdi delo Ivana Groharja, nekakega diavizionista, ki bi se lahko primerjal bolj s Segantinijem kakor s Previatjem. Predvsem pa je zanimivo delo Richarda Jakopiča, ki ga smatramo za osrednjo osebnost slovenskega impresionizma in ki še živi. Jakopičevo delo kaže znamenito osebnost; izhaja sicer iz poudarjenega, včas samovoljnega kromatizma francoskega impresionizma, vendar ima svojo značaj in dejal bi neko svojo nostalgijo za prostorom in svetlobo; je tudi solidno v mehkosti intonacij, ki se ponekod zde, kakor da so se sprostile uzde risanja in se razmahnile v najplemenitejši in prijetne harmonične igre.

Corazza omenja nadalje Jamo, Sternena, Bucika, Koširja in Božidarja Jakca; glede slednjega pravi, da je najdelavnejši med vsemi, bogat z barvami in dinamičen v fantaziji. Ne manjka pričevanj, da se nekateri slovenski slikarji vsaj intelektualno udeležujejo evropskega umetnostnega življenja. Drago in Nande Vidmar spominjata na Casorattija, Tono Kralj in na Hoferja, Franca Kralj na Kokoščko in na nekatera Steffaninjeva dela. Stane Kregar spominja na surrealistične kompozicije, vsi — od Pilona do Miheliča in Sedeja, pa spominjajo na kaj ali na koga v najmodernejši evropski umetnosti od Peyrona do De Chirica.

O skulpturi pravi italijanski opazovalec, da hodi večidel po poteh Meštroviča, videti pa je tudi sledove naturalizma in arhaizma. Boris Kalin je trden in oglašen. Karla Bulovecva pa skrotovljena in trogloditična. Ne manjka tudi skulpture dvorskega tipa (Peter Loboda) in skulpture s kmečkim akcentom, ki nam je vsekakor ljubša; le-ta je izražen v nekem Kristusu iz lesa, delu Toneta Kralja.

Pisec priznava, da je njegov pregled preveč sumaričen, da bi bil vsaj približno popoln in omenja, da zbirke Narodne galerije pač ne vsebujejo vsega, kar bi bilo potrebno, da bi se dobila izčrpana slika o celotnem stanju slovenske upodabljaljoče umetnosti. A tudi ta vpogled, sklepa mojster Corrado Corazza, je pokazal večstoletno umetnostno življenje naroda, ki šteje komaj poldrug milijon duš in ki je bogat inteligence in značajev ter je kakor le malo narodov usmerjen k duhovnim in »civilnim« stvarim. Bolj poglobljeno raziskovanje bi lahko razodelo še marsikaj drugega — pravi C. Corazza ob koncu svojega sestavka.

Dr. Oton Bajc, Poškodbe in njihovo zdravljenje

V založbi Okrožnega urada v Ljubljani je izšla brošura »Poškodbe in njihovo zdravljenje«, v kateri je kirurg dr. Oton Bajc, primarij na kirurškem oddelku splošne bolnišnice v Ljubljani, podal kratke, a izčrpe oris zdravljenja kostolomov po sodobno priznanih metodah prof. dr. Böhlerja in drugih.

V knjigi je avtor kratko, toda popolnoma obdelal posamezne kostolome, način njihovega postanka, se dotaknil anatomske-statističnih momentov in temu logično izvajal način fizikalnega zdravljenja in ustaljenja s pomočjo mavčevih obvez in različnih opornic. Zlasti je pri tem obdelal in podal nasvete za težke kostolome na vratu nadlehtnice in stegnenice, ki so tvorili v prejšnjih desetletjih vedno dokaj trd oreh uravnavanja in ustaljenja kostolomnih odlomkov. Svoja izvajanja ima oprta na veliko vrsto praktičnih primerov, katere nam predločuje v lepih nazornih slikah. Jezikovno in terminološko je knjiga na višku in nam prinaša dokaj novih lepih domačih izrazov, za katere bi bilo želeli, da bi se v našem strokovnem izrazju dokončno uveljavili.

Dolgoletna skušnja je pokazala, da je pri nas prav na tem področju kirurgije velika neenotnost tako v kirurških zavodih samih, kakor tudi in zlasti izven njih. Kake posledice more imeti tako različno gledanje

na zdravljenje kostolomov v praktičnem izvajanju in njih posledicah, vemo najbolje v kirurških zavodih, še bolj pa to čuti socialne zdravstvene ustanove, katerih pretežni del poškodb tvori ravno kostolomi in socialno skrbstvo za njih posledice. Iz tega je razvidno, da je novo izšlo knjigo narokovala nujna potreba za skrb narodovega zdravja, katere je pisec spoznal v teku svoje velike prakse, se je z vestnostjo lotil in svojo nalogo v pričujoči knjigi kar najspretnjeje rešil.

Iz teh vidikov je knjigo: »Zdravljenje poškodb« treba kar najtopleje priporočati ne samo kirurgom temveč vsem praktičnim zdravnikom, bodisi onim v raznih ustanovah, kakor tudi tistim, ki nimajo možnosti oddajanja poškodovanih bolnikov v specialne zavode. Kajti zaradi smotno zgoščene tvarine in navajanja najuspešnejših, pri tem pa včasih zelo preprostih zdraviljenj kostolomov bo našel v njej vsak praktični zdravnik navodila za oni način zdravljenja, ki mu bodo omogočila brez komplicirane diagnostične terapevtske tehnike vršiti zdravljenje z uspehom doma. Tudi naide-mo v tej knjigi važno razpredelnico s primerno razlago za ocenjevanje različnih poškodb. Razpredelnica bo rabila vsakemu praktičnemu zdravniku zlasti pa onim pri raznih socialnih ustanovah ter »civilnim« vedencem, kot pregleden in zanesljiv priročnik pri ocenjevanju poškodbenih nasledkov.

SPORT

Danes pridejo...

Dolga vrsta italijanskih kolesarjev na dirki iz Gorice do nas in od nas nazaj mimo Trsta v Gorico

Kakor smo že večkrat opozorili v zadnjih dnevih, bodo danes prispeli v Ljubljano italijanski kolesarski dirkači, ki sodelujejo na otvoritveni dirki profesionalov in neodvisnih iz starih italijanskih pokrajin v našo. Proga, o kateri smo že pisali in ki meri 256 km, jih bo privedla na bivšo jugoslovansko ozemlje pri Kalcah ter vodila nato mimo Logatca in Vrhnike v Ljubljano, od koler se bo spet vrnila po Tržaški cesti vseskozi do Planine ter vodila dalje po starih italijanskih tleh mimo Postojne, Senožeč, Trsta, Tržiča in Gradišča v Gorico.

Glavne težave bodo dirkače na tej dirki čakale že takoj spočetka iz Ajdovščine na Coli, odnosno do Loga nad Crnim vrhom, kjer bo proga dosegla najvišjo točko 852 m. Verjetno je, da se bo tamkaj odločevala prva borba za vodilno skupino, ki naj bi tudi prva prispela v Ljubljano in morda ostala v vodstvu vse do konca, kajti na vsej nadaljnji progi ni več nobenih posebnih hudih vzponov, da bi dirkačem delali preglatve.

Novo je pri tej dirki za nas v Ljubljani to, da njen cilj ne bo v sredini mesta, kakor n. pr. na Bleiweisovi cesti pri Narodnem domu, kjer bi mi najbolj želeli, temveč

na koncu

Ceste v Rožno dolino,

to je neposredno za Tobacno tovarno. Ljubljanski organizatorji so ta del proge potegnili tako, da bodo dirkači pri Podkopaniku zavili s Tržaške ceste na levo ter vozili nato 3 in pol kilometra daleč mimo Podsmreke na Razor pri Dobrovi ter od tam dalje skozi Kozarje na Glince in Vič ter po Cesti v Rožno dolino na cilj. Ta sprejemba prihoda po stranskih poteh v Ljubljano je bila odredena zato, da ne bo ovirala javni promet in dirkačem ne bo treba voziti preko železniške proge in tramvajskih tirov.

Atleti šestič na startu

Drevi ob 18. miting SK Planine na stadionu

Izključeno, da se bo ta ali oni lotil katerega koli novega rekorda. To velja predvsem za tek na 1500 m, kjer se bo gotovo poskusil še bolj uveljaviti Košir, pa tudi v metu kladiva in v ostalih disciplinah niso izključena presenečenja.

Zbor slovenskih lahkoatletskih sodnikov (službeni). Za izbirni miting SK Planine so določeni v sodniški zbor naslednji gospodje sodniki: vrhovni sodnik: Gorjanc, namestnik: Pevalak, vodja tekmovalcev: Kermavner, pomočnik: Vahtar, sodniki na cilju in časomerilci: Trtnik, Hvale, Cuder-man, Finc, Šoukal, Perovič, Smodiš; sodniki za skoke: Rozman, Polak, Stropnik, Glavnik; sodniki za mete: prof. Černetič, Banko, Mevlja, dr. Žebot, Hafner. Gg. sodniki naj se javijo četrte ure pred pričetkom, t. j. ob 17.45, vodji tekmovalcev. — Tajnik.

pršno: Prekop, Rigoni, Terrille, za 100 m hrbtno: Balsamo, Bertuzzi, Škerl in za skoke: Candi, Pautasso in Pertot-Lanzi.

Prepoved pridobivanja, zbiranja in trgovanja s smetano

Prehranjevalni zavod Visokega Komisarijata za Ljubljansko pokrajino na osnovi čl. 3 in 5 navedbe Vls. Komisarija št. 70 o trgovini in predelavi kravjega mleka, Sl. list 399/58/41, ter v cilju redne oskrbe z mlekom in mlečnimi izdelki obvezno določa in sporoča:

Tvrdke, proizvajalci in prekupčevalci, ki vršijo predelavo, zbiranje ali trgovanje s kravjim mlekom, do nadaljnjega iz kravjega mleka ne smejo pridobivati smetane katere koli vrste. Prav tako se do nadaljnjega smetana ne sme prodajati niti kupovati.

Na ozemlju Ljubljanske pokrajine Prehranjevalni zavod Vls. Komisarijata do sledj nobeni tvrdki ali zasebniku ni izdal niti dovoljenja za pridobivanje smetane iz kravjega mleka niti dovoljenja za trgovanje s smetano.

Prednje opozorilo je treba smatrati kot obvezno ter dobro oblastva vse kršilce kaznovati s strogi denarnimi in zapornimi kaznimi, predpisanimi v čl. 6 zgoraj navedene navedbe.

DEDIČINA

— Poglej, ta dama ima krasne svetle lase.
— Te ima po očetu.
— Tako, on je imel tako lepe lase?
— Ne, ampak izdeloval je lasulje.

OTOSKA RADOVEDNOST

— Sinko, prenehaj že enkrat s temi večnimi vprašanji.
— Prosim, prosim očka, samo še eno vprašanje.
— No, torej.
— Kdo bo pokopal poslednjega človeka?

POKLON

Gospod, ne vem, kako se naj vam zahvalim, ker ste mi rešili življenje?

— Ampak, gospodična, malenkost, to še besede ni vredno!

PRI VEROUKU

— Povej nam Janezek, zakaj molimo: Dal nam danes naš vsakdanji kruh, in zakaj ne prosimo kruha kar za vse leto?

— Prosim, najbrž zato, da nam ne bi splesnil.

Iz Spodnje štajerske

Nove šole. Kakor je razbrati iz objave šolskega poverjenika pri šefu civilne uprave, bodo jeseni odprli štiri nove nemške višje šole in sicer dve v Mariboru (eno z gimnazijskimi razredi) ter po eno v Celju in Ptuj. Čas in kraj vpisovanja, ki se bo vršilo v prvih dneh septembra, bodo še objavili. Za dijake in diakinje prejšnjih jugoslovanskih srednjih šol, ki niso obiskovali nemške višje šole v Mariboru ali Celju, je predpisan sprejemni izpit.

Ljudje naj ne potujejo preveč. Vodstvo nemškega tujskega prometa poziva ljudi, naj nikar ne potujejo po nepotrebnem. Tujsko-prometni kraji v raznih nemških okolišjih so tako močno obiskani, da marsikdo, ki je oddiha potreben, zaenkrat ne more biti nikjer sprejet ali pa se mu more zavetje nuditi le v skromnem obsegu. Kdor mora vzeti dopust zavoljo poklica ali družinskih razmer v glavni poletni sezoni, mora pred odpoto-vanjem poprašati na tujskoprometnem uradu, ali ga bodo sploh sprejeli, kamor je namenjen.

Nov konjski župan. V uradnem prostoru Štajerske domovinske zveze v Slov. Konjicah je bil v navzočnosti raznih predstavnikov svečano postavljen za župana Avgust Raditsch. — V Lavričevi usnjarni je bil te dni prvi zbor delavstva kakor tudi pomožne skupine za matere in otroke iz Slov. Konjice in Oplotnice.

Vojni poškodovanci na Spodnjem Štajerskem so obveščeni, da so poslej redni posvetovalni dnevi v večjih krajih. Posvetovanja prirejajo graški preskrbovalni uradi. V Mariboru so posvetovanja 14. in 15. t. m., v Brežicah pa je bilo posvetovanje 12. t. m. Podpore prejemajo tisti vojni poškodovanci, ki lahko pokažejo sklep okrožnega invalidnega sodišča.

Številne nesreče. 31 letni monter Viktor Gažar iz Maribora je ozgan od električnega toka padel z visokega droga. Pripeljali so ga v bolnišnico s hudimi opeklinami in notranjimi poškodbami. 18 letna trgovska učenka Šarlota Petkova iz Maribora je padla po stopnicah in se zelo hudo poškodovala. 17 letni Martin Neuwirt iz Radvanja je padel s tovornega avta in so ga morali prepeljati v bolnišnico. V Studenčih pa je padel 44 letni mizar Jože Ogriček s pame in se je strahovito potkolkel po glavi. Bila je še vrsta kolesarskih nesreč, katerih žrtve so: 5 letna Pavlina Serčeva z Dobrave, 54 letna Irma Prelogova, 38 letna Marija Fiedlerjeva in 30 letna Kati Avguštinova, ki vse leže v mariborski bolnišnici.

Pregled konj in vprege. Na mariborskem živinskem tržišču bo 19. t. m. začasni pregled konj in vprege za mesto Maribor. Pregled oznanjajo številni lepaki.

Sestanki po podjetjih. Okrožno vodstvo v Celju je odredilo redne sestanke po večjih podjetjih. Prvi tak zbor je bil pretekli petek v tovarni posode Westen A. G. v Gaberju pri Celju. Sestanek je otvoril inž. Maks Adolf Westen, nato pa je govoril okrožni volja Dorfmeister o borbi zoper komunizem.

Radio Ljubljana

Petek, 15. avgusta 1941-XIX.

7.30: poročila v slovenščini. 7.45: komorna glasba, v odmoru napoved časa. 8.15: poročila v italijanščini. 12.30: poročila v slovenščini. 12.45: pestra glasba. 13: napoved časa — poročila v italijanščini. 13.15: komunikne Glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: koncert violinstke Francke Rojec in pianistke Martine Osterc-Valjalo. 14: poročila v italijanščini. 14.15: orkester Cetra pod vodstvom mojstra Barzizza. 14.45: poročila v slovenščini. 17.15: lepa glasba pod vodstvom mojstra Arlandija. 19: italijanski tečaj, poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: poročila v slovenščini. 19.45: pestra glasba. 20: napoved časa — poročila v italijanščini. 20.20: slovensko predavanje. 20.30: radijski orkester pod vodstvom Draga Marija Sijanica: operetna glasba. 21.15: zbor Glasbene Matice pod vodstvom Mirka Poliča. 22: vesti v slovenščini. 22.15: koncert pianistke Marije Luise Fainl. 22.45: poročila v slovenščini.

Sobota, 16. avgusta 1941-XIX.

7.30: poročila v slovenščini. 7.45: pesmi in melodije, v odmoru napoved časa. 8.15: poročila v italijanščini. 12.30: poročila v slovenščini. 12.45: simfonična glasba. 13: napoved časa — poročila v italijanščini. 13.15: komunikne Glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: radijski orkester in komorni zbor pod vodstvom Draga Marija Sijanica: slovenska glasba. 14: poročila v italijanščini. 14.15: pestra glasba. 14.45: poročila v slovenščini. 17.15: plošče. 19.30 poročila v slovenščini. 19.45: lahka glasba. 20: napoved časa, poročila v italijanščini. 20.20: slovensko predavanje. 20.30: gledališka sezona EIAR: Sacuntala, opera v treh dejanjih Franca Alfana, v odmorih slovensko predavanje. vesti v slovenščini in poročila v slovenščini.

Italijanski tečaj

LXXXII.

Pošta. Posta.

La tassa di francatura per le cartoline illustrate è uguale a quella per le cartoline postali, ma se non ci mettiamo che la sola firma dello spedite e la data, la tassa è soltanto di centesimi 10, e basta un francobollo da centesimi 20 anche fuori distretto per una cartolina illustrata con frasi di convenevoli espresse in un massimo di 5 parole. Le corrispondenze fermo posta sono sottoposte, oltre alle tasse ordinarie, a un diritto di L. 0.15; se tale diritto non è stato pagato dal mittente, il destinatario deve pagare una tassa di L. 0.25. Le corrispondenze fermo posta si consegnano soltanto a destinatari di età non inferiore ai 18 anni.

Per mandar via quattrini, possiamo servirci dei vaglia ovvero del conto corrente postale. A tal scopo il versante compila un modulo per conti correnti che comprende tre parti: ricevuta che l'impiegato rimette al versante dopo il versamento effettuato; comunicazione al correntista che la posta trasmette al correntista per dargli avviso del versamento; e bollettino di allibramento che rimane alla Cassa di Risparmio postale.

I portaliere (postini) sono incaricati della distribuzione delle lettere. La distribuzione si fa una o due volte il giorno. Le lettere raccomandate sono rimesse al destinatario contro regolare ricevuta, la consegna delle assicurate e il pagamento dei vaglia avviene sempre all'ufficio postale.

Vocaboli.

Uguale enak, la firma podpis, bastare zadostovati, i convenevoli pokloni, pozdrav, massimo največji, il — maksimum, fermo posta poštno-ležec, sottoporre (se spreja kakor porre, sottopongo ecc., p. r. sottoposi, p. p. sottoposto) podvreči, il diritto pristojbina, consegnare izročiti, inferiore dolnji, spodnji, — d'età mlajši, il conto corrente tekoči račun, il c/c postale čekovni račun, il scopo namen, il versante vplačnik, compilare sestaviti, urejevati, izpolniti (obrazec), il mò-

dulo obrazec, comprendere obsegati, il versamento vplačilo, effettuare izvršiti, la comunicazione sporočilo, comunicare (unico) qc a qd sporočiti komu kaj, il correntista lastnik ček, računa, trasmettere poslati, dar avviso di qc — comunicare qc., il bollettino dnevno poročilo, allibrare vknjižiti, l'allibramento, l'allibrazione f. vknjižba, il portaliere = il postino pismo-voja, distribuire (isco) razdeljevati, la distribuzione izdaja (pismo), la consegna predaja, izročitev, avvenire vršiti se.

Prislovi količine. Avverbi di quantità.
Molto, mnogo, poco malo, più več, meno manj, troppo preveč, abbastanza dovolj, troppo poco premalo, alquanto nekoliko, altrettanto ravno toliko, soltanto samo, tanto toliko, quanto kolikor, appena komaj, apposta nalašč, appieno popolnoma, d'cela, oltremodo, oltremisura prekomerno, silno, quasi skoraj, viepiù (viejpu) zmeraj več, almeno vsaj, invano, indarno zaman, brezuspešno, circa, presso a poco približno, persino celo, al sommo k večjemu.

Empire, adempire, compire.

Empire, redkeje empire (na-) — izpolniti, izvršiti. Pres. empio, empie, compire, compio, empite, empiono, p. r. empii, p. p. empito, empituro. Adempire, adempiere izpolniti, izvršiti. Pres. adempio ali adempisco, adempi, adempia, adempiamo, adempite, adempiono ali adempiscono, p. r. adempii, p. p. adempito.

Compire, compiere izvršiti, dokončati, poteči. Pres. compio, compi ecc. ali compisco, compisci ecc. p. r. compii, p. p. compito, compiuto. Primeri. Empire un sacco di farina napolniti vrečo z moko. Empiersi la bocca ustiti se. Adempire le sue promesse, un ordine izpolniti svoje obljube, povelje. Adempire al suo dovere izvršiti svojo dolžnost. Compire un viaggio, un lavoro gli studi končati potovanje, delo, nauke. Compire una somma zaokrožiti svoto. Oggi c'empio il mio trentesimo anno danes dopolnim trideseto leto.

Mali oglasi

Kam pa kam?

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—

Cenj. občinstvu

sporocam, da bo s 15. avgustom zaradi renoviranja gostilna začasno zaprta. — Ivan Plinart, Vič. 14278-18

Trattoria

al Boschetto ogni BACCALA. A disposizione anche altri cibi e bevande. 14309-18

V gostilni

Pod gozdom danes POLENOVKA. Na izbiro tudi druge jedi in pijače. 14309-18

Službo dabi

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—

Delovodjo

za gradbo cest prvovrstne, sprejemno. — Večletna praksa, dobre reference ter znanje italijanske predpogoji. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Takoj delovodje«. 14305-1

Dva sodarja

takoj sprejem. F. Piric, sodar, Dravice-Ljubljana. 14284-1

Iščem dekle

za pomoč v gospodinjstvu. Pismene ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Poštena«. 14307-1

Briv. pomočnika in

frizersko vajenke sprejme Komar Niko, Poljanska c. 13. 14316-1

Postrežnico

za popoldanske ure sprejem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14271-1

Predelavce za

gradbo ceste prvovrstne, sprejemno. — Večletna praksa, dobre reference ter znanje italijanske predpogoji. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Takoj predelavce«. 14306-1

Vrtnarskega

vajenca marljivega, in mlado dekle za cvetličarno, pošteno, takoj sprejem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14247-1

Mlado postrežnico

za lahko delo iščem za čez dan. Salai, Gajeva ulica 8, pritižilec. 14320-1

Službe išče

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—

Kuharica

išče službo gospodinje pri samostojnem gospodu. — Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Pridna in poštena«. 14288-2

Dekle

vajeno samostojne kuhe in drugih gospodinskih del, išče službo. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Samostojna«. 14287-2

Gospodična

z malo maturo in trgovskim tečajem, zmožna nemšine, išče mesta v pisarni, blaginjske, vzgojitelice ali podobno, šla bi tudi kot natakarica v soliden lokal. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14282-2

Pouk

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—

Strojepisni pouk

Večerni tečaj Oddelki od 6. ure zvečer dalje za začetnike in izveščance. Pouk tudi po diktatu. Novi tečaj se prične 14. avgusta. — Vpisovanje dnevno. — Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska c. 15 (telefon št. 43-82). 14250-04

Prodaj

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—

Redka prilika

Prodaj takoj le popolnoma nov pisalni stroj v kovčgu po ugodni ceni. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14228-6

Registrirna blagajna

v zamenjavo brezhibnem stanju, in dober, rabljen PISALNI STROJ, ugodno na prodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14293-6

Otomane spalne

v različnih barvah, ugodno prodaj. Širina 186 x 86. Gosposka ul. 11. Tapetnik. 14223-6

Moško kolo

poceni prodaj. Emonska c. 11, Spitzer. 14253-11

Stanovanje

dveh opremljenih sob in kuhinje, oddam samo gospodinjcem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14294-21

Dvosobno

stanovanje lepo, sončno, kopalnica in ostali komfort, vrt, oddam s 1. septembrom v Aleševčevi ulici. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14313-21

Stanovanje

s pritlikavim iščem za takoj. Dam nagrado 100 lir. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Višji drž. uradnik 10«. 14277-21a

Stanovanje

soba s kabineto ali dvosobno, po možnosti s kopalnico, na periferiji, predvsem Rožna dolina, Glince ali Vič, išče družina treh odraslih oseb takoj ali 1. septembra. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Bokalec«. 14321-21a

Pisarniško opravilo

prav dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe z navedbo predmetov in cen do 16. t. m. na ogli. odd. Jutra pod »Pisarniška opravila«. 14252-7

Kolesa

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—

Več moških koles

(novih), trpežnih, ugodno prodaj. Avg. Kraigher, Krekov trg 10/II. 14299-11

Italijanska kolesa

Legnano in druge znamke, ženska in moška ter dirkalna, prodaja ugodno Triglav, Resljeva c. 16. 14318-11

Zensko kolo

znamke Valy, z avsnim ogrodjem, kupim. Ponudbe na L. a. n. a. Gregorčičeva 5. 14270-11

Nova kolesa

(tudi športna) po nizki ceni naprodaj. Frančiškanska ulica 10, dvorišče. 14322-11

Auto, moto

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—

Ford limuzina

skoraj nov, z novimi gumami, naprodaj. Ogledati: Tomačev 72, Ljubljana. 14235-10

Pohištvo

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—

Krasno spalnico

svetlo, poceni prodaj. Mizarstvo Gluhak, Brezovica; pohištvo razstavljen v zalogi: Ljubljana, Florjanska 19. 14273-12

Otomane spalne

v različnih barvah, ugodno prodaj. Širina 186 x 86. Gosposka ul. 11. Tapetnik. 14223-6

Moško kolo

poceni prodaj. Emonska c. 11, Spitzer. 14253-11

Stanovanje

dveh opremljenih sob in kuhinje, oddam samo gospodinjcem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14294-21

Dvosobno

stanovanje lepo, sončno, kopalnica in ostali komfort, vrt, oddam s 1. septembrom v Aleševčevi ulici. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14313-21

Stanovanje

s pritlikavim iščem za takoj. Dam nagrado 100 lir. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Višji drž. uradnik 10«. 14277-21a

Stanovanje

soba s kabineto ali dvosobno, po možnosti s kopalnico, na periferiji, predvsem Rožna dolina, Glince ali Vič, išče družina treh odraslih oseb takoj ali 1. septembra. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Bokalec«. 14321-21a

Pisarniško opravilo

prav dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe z navedbo predmetov in cen do 16. t. m. na ogli. odd. Jutra pod »Pisarniška opravila«. 14252-7

Kolesa

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—

Več moških koles

(novih), trpežnih, ugodno prodaj. Avg. Kraigher, Krekov trg 10/II. 14299-11

Italijanska kolesa

Legnano in druge znamke, ženska in moška ter dirkalna, prodaja ugodno Triglav, Resljeva c. 16. 14318-11

Zensko kolo

znamke Valy, z avsnim ogrodjem, kupim. Ponudbe na L. a. n. a. Gregorčičeva 5. 14270-11

Nova kolesa

(tudi športna) po nizki ceni naprodaj. Frančiškanska ulica 10, dvorišče. 14322-11

Auto, moto

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—

Ford limuzina

skoraj nov, z novimi gumami, naprodaj. Ogledati: Tomačev 72, Ljubljana. 14235-10

Pohištvo

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—

Krasno spalnico

svetlo, poceni prodaj. Mizarstvo Gluhak, Brezovica; pohištvo razstavljen v zalogi: Ljubljana, Florjanska 19. 14273-12

Otomane spalne

v različnih barvah, ugodno prodaj. Širina 186 x 86. Gosposka ul. 11. Tapetnik. 14223-6

Moško kolo

poceni prodaj. Emonska c. 11, Spitzer. 14253-11

Stanovanje

dveh opremljenih sob in kuhinje, oddam samo gospodinjcem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14294-21

Dvosobno

stanovanje lepo, sončno, kopalnica in ostali komfort, vrt, oddam s 1. septembrom v Aleševčevi ulici. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14313-21

Stanovanje

s pritlikavim iščem za takoj. Dam nagrado 100 lir. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Višji drž. uradnik 10«. 14277-21a

Stanovanje

soba s kabineto ali dvosobno, po možnosti s kopalnico, na periferiji, predvsem Rožna dolina, Glince ali Vič, išče družina treh odraslih oseb takoj ali 1. septembra. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Bokalec«. 14321-21a

Pisarniško opravilo

prav dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe z navedbo predmetov in cen do 16. t. m. na ogli. odd. Jutra pod »Pisarniška opravila«. 14252-7

Kolesa

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—

Več moških koles

(novih), trpežnih, ugodno prodaj. Avg. Kraigher, Krekov trg 10/II. 14299-11

Italijanska kolesa

Legnano in druge znamke, ženska in moška ter dirkalna, prodaja ugodno Triglav, Resljeva c. 16. 14318-11

Zensko kolo

znamke Valy, z avsnim ogrodjem, kupim. Ponudbe na L. a. n. a. Gregorčičeva 5. 14270-11

Nova kolesa

(tudi športna) po nizki ceni naprodaj. Frančiškanska ulica 10, dvorišče. 14322-11

Auto, moto

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—

Ford limuzina

skoraj nov, z novimi gumami, naprodaj. Ogledati: Tomačev 72, Ljubljana. 14235-10

Pohištvo

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—

Krasno spalnico

svetlo, poceni prodaj. Mizarstvo Gluhak, Brezovica; pohištvo razstavljen v zalogi: Ljubljana, Florjanska 19. 14273-12

Otomane spalne

v različnih barvah, ugodno prodaj. Širina 186 x 86. Gosposka ul. 11. Tapetnik. 14223-6

Moško kolo

poceni prodaj. Emonska c. 11, Spitzer. 14253-11

Stanovanje

dveh opremljenih sob in kuhinje, oddam samo gospodinjcem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14294-21

Dvosobno

stanovanje lepo, sončno, kopalnica in ostali komfort, vrt, oddam s 1. septembrom v Aleševčevi ulici. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14313-21

Stanovanje

s pritlikavim iščem za takoj. Dam nagrado 100 lir. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Višji drž. uradnik 10«. 14277-21a

Stanovanje

soba s kabineto ali dvosobno, po možnosti s kopalnico, na periferiji, predvsem Rožna dolina, Glince ali Vič, išče družina treh odraslih oseb takoj ali 1. septembra. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Bokalec«. 14321-21a

Pisarniško opravilo

prav dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe z navedbo predmetov in cen do 16. t. m. na ogli. odd. Jutra pod »Pisarniška opravila«. 14252-7

Kolesa

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—

Več moških koles

(novih), trpežnih, ugodno prodaj. Avg. Kraigher, Krekov trg 10/II. 14299-11

Italijanska kolesa

Legnano in druge znamke, ženska in moška ter dirkalna, prodaja ugodno Triglav, Resljeva c. 16. 14318-11

Zensko kolo

znamke Valy, z avsnim ogrodjem, kupim. Ponudbe na L. a. n. a. Gregorčičeva 5. 14270-11

Nova kolesa

(tudi športna) po nizki ceni naprodaj. Frančiškanska ulica 10, dvorišče. 14322-11

Auto, moto

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—

Ford limuzina